

Esi. nro 100/13 7. 1988

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI kalmisto A 1987
kertomus kaivauksesta rautakautisella polttokalmistolla
Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen

S i s ä l l y s

1. JOHDANTO	1
2. PERUSTIEDOT KAIVAUSPAIKASTA	2
3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA	3
4. KAIVAUSPAIKAN KUVAUS	3
5. KAIVAUKSEN TAVOITTEISTA	3
6. KAIVAUSSALUE, KAIVAUSSMENETELMÄ JA KAIVAUSSTYÖN KULKU	4
7. KALMISTON RAKENTEESTA KAIVAUSSALUEELLA	6
8. LÖYDÖT	8
8.1. LÖYTÖJEN LAATU, MÄÄRÄ, AJOITUS JA LEVINNEISYYS KAIVAUSSALUEELLA	8
8.2. ASEHAUTA KM 23593:30-39	11
8.3. MUITA LÖYTÖKESKITTYMIÄ	13
9. TIIVISTELMÄ	14
NEGATIIVILUETTELO	15
DIALUETTELO	22
KARTTALUETTELO	30
KARTAT	31
VALOKUVAT	43

2. PERUSTIEDOT KAIVAUSPAIKASTA

Kylä: Kodjala

Tilat ja maanomistajat: RN:o 14:27, omist. Pekka Niela, os. Kodjala, 23800 LAITILA, puh. 922-55228; RN:o? (kyseessä on Kodjalankoulun tonttia oleva tilus, jonka tilusnumero ei ole tiedossa), omist. Laitilan kaupunki, os. 23800 LAITILA, puh. 922-51700 (kaupunginvirasto).

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Kalmiston peruskoordinaatit: x = 6749 10

y = 537 18

z = n. 19,40 - 20,67 (alareuna-laki)

Kaivauslöydöt 1987: KM 23593:1-302 (diar. 23.6.1987)

Aiemmat löydöt: KM 22964:1-45 (diar. 7.11.1985)

KM 23274:1-316b (diar. 10.9.1986)

Aiemmat kenttätutkimukset:

Matti Bergström ym. 1985, tarkastus (Bergströmin kertomus)

Matti Bergström, Juha Laurén, Timo Jussila & Tuula Heikkurinen-Montell 1986, fosfaattinäytteiden otto polttokalmiston ympäristöstä (kartta 1:500 ja muistiinpanot fosfaattinäytekupista kaivauskertomuksen 1986 liitteenä)

Jyri Saukkonen 1986, kaivaus

Muut tutkimukset ja kertomukset:

Tuula Auer, Kaksi konservointikertomusta vuodelta 1987 (toinen koskee löytöjä KM 22964 ja 23274 ja toinen löytöjä 23593). Esihist. toimiston top. arkisto.

Pirjo Jussila, Makrofossiilianalyysi kaivauksen 1986 maanäytteistä (luettelo vuodelta 1987 kaivauskertomuksen 1986 liitteenä).

Tuija Jantunen, fosfaattinäytteiden analyysi (taulukko vuodelta 1986 kaivauskertomuksen 1986 liitteenä).

1. JOHDANTO

Museoviraston esihistorian toimisto jatkoi 1986 aloitettua Laitilan Kodjalan Virilän Vainionmäen kalmisto A:n, polttokalmiston, kaivausta 1. - 18.6.1987.

Kaivauksenjohtajana toimi allekirjoittanut ja piirtäjänä fil.yo. Tryggve Gestrin. Kaivausapulaisina olivat eri aikoina seuraavat esihistorian toimiston tutkijat: Anna-Liisa Hirviluoto (1.-5.6.), Leena Söyrinki-Harmo (1.-5.6.), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (8.-18.6.) ja Tuula Heikkurinen-Montell (15.-18.6.), joista Paula Purhonen ja Tuula Heikkurinen-Montell toimivat ajoittain apulaispiirtäjinä. Asehaudan KM 23593:30-39 (s.11-13) kävivät kaivamassa 10.6. konservaattorit Leena Tomanterä ja Tuula Auer Helsingistä. Kaivajina oli 1-5 (keskimäärin 3) laitilalaista nuorta.

Kaivauksen kokonaiskustannuksiksi tuli n. 56 000 mk. Summaan sisältyvät maasto- ja jälkitöiden lisäksi konservointikulut. Rahoitus oli järjestetty kuten edellisenä vuonnakin: allekirjoittaneen ja piirtäjän menot, sekä maasto- että jälkitöiden osalta, maksettiin museoviraston ns. koekaivausryhmän budjetista, muut tutkijat olivat kaivauksella omilla matkarahoillaan ja kaivajat olivat Laitilan kaupungin valtion nuorten työllistämistuella palkkaamia.

Kaivausta ja tutkimustuloksia esiteltiin paikkakuntalaisille kaivauspaikalla 12.6.; tilaisuus oli osa Laitilan munamarkkinoiden ohjelmistoa ja sen oli ideoinut kulttuurisihteeri Jukka Vehmas. Kaivaus pääsi myös hyvin esille parin-kolmen valtakunnallisen radio-ohjelman välityksellä, joissa esiteltiin kaivausta ja Suomen esihistoriaa laajemmaltikin. Samoin kaivausta kuvattiin televisioon Suomen esihistoriaa ja vuoden 1987 arkeologisia kaivauksia käsittelevään Prisma-ohjelmaan (kuva 55 s. 62; F 69153, 69172). Radio-ohjelmat ja televisio-ohjelman teki YLE. Lisäksi allekirjoittanut kertoi kaivauksesta Laitila-TV:n arkeologiaa käsittelevässä ohjelmassa 3.1.1988.

3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA

Ks. kaivauskertomusta 1986, s. 4-5. - Ks. myös oheisen kaivauskertomuksen peruskarttaotetta 1:20 000 s. 31 ja yleiskarttaa 1:500 s. 32.

4. KAIVAUSPAIKAN KUVAUS

Ks. kaivauskertomusta 1986, s. 7-9. - Ks. myös yllä mainittua yleiskarttaa 1:500 ja seuraavia oheisen kaivauskertomuksen yleiskuvia: kuvat 3-7 ja 57 s. 44-45 ja 63; F 69061-062, 69163; diat 13346, 13350-359.

5. KAIVAUKSEN TAVOITTEISTA

Kuten kaivauskertomuksesta 1986 (s. 3) ilmenee, kaivausten aloittamisen virikkeenä olivat kalmistokumpereen eteläpuoliskoja elokuussa 1985 pelloksi raivattaessa tavatut poikkeuksellisen merkittävät löydöt (22964:1-45), jotka käsittävät mm. useita miekkoja ja keihäänkärkiä. Ja kaivausten alusta lähtien suunnitelmissa on ollut myös pyrkiä julkaisemaan kaivausten tuloksia, eikä useimpiin seuraavassa esitettäviin tutkimustavoitteisiin yritetä vastata vielä kaivauskertomuksissa.

Yhtenä kaivauksien tavoitteena on selvittää, sisältääkö kalmiston jäljelläoleva osa muita tavanomaista "arvokkaampia" löytöjä tai hautauksia, ja onko kalmisto esineistönsä puolesta todella poikkeuksellisen runsaslöytöinen laitilalainen (tai varsinaissuomalainen) kalmisto. Mahdollinen ero muihin kalmistoihin nähden voidaan tulkita esim. eri yhteisöjen väliseksi varallisuus-eroksi. Tavoitteena on selvittää myös naisille ja miehille kuuluvan esineistön määrä- ja laatusuhdetta kalmistossa, ja verrata esim. miesten esineistöä keskenään. Tuloksien tulkintaa ei tässä aleta edes kaavailla. Esineistö myös teknisine ominaisuuksineen, tyyli- ja taidehistorialliselta kannalta ja kauppa- ja kulttuurisuhteiden kuvastajana, muodostaa laajan tutkimusalan.

Oma kysymyksensä on myös se, että heijastuuko kalmiston löydöissä sellaiseen yhteisön aineellinen kulttuuri, ts. onko kaikki esineistö aina pantu kalmistoon. Myös kalmistotyyppi, polttokenttäkalmisto, vaikeuttaa

tutkimusta, koska varsin suuri osa esineistä on katkelmallisia tai muuten vaurioituneita, osittain jopa täysin sulaneita. Löytöjensä perusteella kalmisto vaikuttaa kuitenkin poikkeuksellisen antoisalta tutkimuskohteelta.

Kalmistotyyppin osalta mielenkiintoisimpia kysymyksiä on, sisältääkö kalmisto tarkoituksellisesti tehtyjä rakenteita vai onko kyseessä rakenteeton polttokenttäkalmisto. Tähän liittyy myös se, minkälainen on kalmiston reuna, ts. voidaanko se erottaa selvästi ja onko se muinoin tällaiseksi tehty vai hahmottuuko reuna epäselvästi.

Kalmistotyyppiin, mahdollisiin rakenteisiin ja löytöihin liittyy myös se, onko kalmistossa erotettavissa erillisiä hautauksia tai muita suljettuja löytöjä vai ovatko löydöt kalmistossa aivan hajallaan, kuten useimmiten on polttokenttäkalmistoissa. Tähän liittyy myös kysymys siitä, onko kaikkia kalmiston osia, esim. lakea ja rinneosia, käytetty hautauksiin samalla lailla vai ei.

Tutkimusten ulkopuolelle jäänevät ainakin toistaiseksi kaivauspaikan läheisyydessä olevat kalmisto B (ks. kaivauskertomusta 1986, s. 17) ja paikka (C), jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa (ks. kaivauskertomusta 1986, s. 18), vaikka näiden kaivaminen asettaisi kalmisto A:n oletettavasti ainakin osittain uuteen valoon.

6. KAIVAUSALUE, KAIVAUSMENETELMÄ JA KAIVAUSTYÖN KULKU

Kaivausta jatkettiin siitä, mihin edellisenä vuonna oli ennätetty kaivaa. Kaivausalueena oli yhtenäinen alue, joka käsitti kolme eri tasoissa olevaa osaa.

Läntisin osa kaivausaluetta oli kooltaan n. 4 x 3-4 m ja pinta-alaltaan n. 13 m² ja siitä kaivettiin kaksi kerrosta, kuudes ja seitsemäs kerros, mutta aluetta ei saatu kaivettua aivan pohjaan asti (alue on kaivauskertomuksessa 1986 s. 10 selostettu keskimäinen kolmannes). Tämän alueen itäpuolinen osa kaivausalueesta oli kooltaan n. 4 x 4,5 - 5 m ja kooltaan n. 18,5 m² ja myös tällä osalla kaivettiin kaksi kerrosta, toinen ja

kolmas kerros, eikä aluetta kaivettu pohjaan asti (alue on kaivauskertomuksessa 1986 s. 10 selostettu itäinen kolmannes). Näiden kahden osan lisäksi, joiden kaivaminen oli aloitettu siis jo 1986, avattiin kaivausalueen itäosasta kohti pohjoista, kalmiston reunan ulkopuolelle asti, vielä kolmas alue, kooltaan 2 x 7 m ja pinta-alaltaan 14 m²; tästä kaivettiin vain yksi kerros eikä aluetta kaivettu pohjaan asti. - Kaivausalueen pinta-alaksi tuli kaikkiaan siis n. 48,5 m², josta 1987 avattua aluetta 14 m². Pohjaan asti ei saatu kaivettua mitään kaivausalueen osaa, ja siirretty maa- ja kivimäärä olikin vain puolet siitä, mitä kaivettiin 1986; tämä johtui ennen muuta siitä, että kaivajia oli keskimäärin vain puolet edellisvuoden määrästä. Kaivausalue rajoittui kokonaisuudessaan kalmistokumpareen länsipuoliskolle, linjan y = 200 länsipuolelle, ja vain pieni osa kumpareesta on saatu kaivettua vuosina 1986 ja 1987. (Ks. yleiskarttaa 1:500 s. 32 ja karttaa 1:50 s. 34, joka esittää kaivettujen kerrosten määrää kaivausalueen eri osissa).

Kaivausmenetelmä, kaivauksen dokumentointi, koordinaatisto ja kiintopiste on selostettu jo kaivauskertomuksessa 1986 (s. 9-11), eikä niihin ole syytä tässä yhteydessä puuttua uudestaan, koska 1987 toimittiin edellisvuoden tapaan, noudatettiin samaa koordinaatistoa ja käytettiin samaa kiintopistettä. On kuitenkin huomautettava, että löytöjen dokumentointitarkkuus oli parempi kuin edellisenä vuonna, koska 1987 oli mahdollisuus kiinnittää huomiota pieniinkin löytökeskittyisiin ja ottaa niitä talteen tällaisina (vrt. kaivauskertomuksen 1986, s. 16). Ks. työkuvia: kuvat 28-32 ja 44-55, s. 54 - 55 ja 59 - 62 ; F 69069, 69080, 69081, 69091, 69126, 69129, 69155, 69157, 69161, 69162, 69167, 69172; diat 13425-13427, 13448-13459).

Vuoden 1986 kaivausalue oli säilynyt hyvin sen päälle pannun muovin alla (kuva 1 s. 43; F 69062, 69065; diat 13346, 13347), mutta koska muovin ja maanpinnan väliin oli muodostunut "kasvihuonemaisen" kosteaa ja lämmintä ilmaa, kalmiston pintaan oli kasvanut hankalasti poistettavaa sammalta (kuva 2 s. 43; F 69067; dia 13349). Muovin vihreä väri lienee edistänyt sammaleen muodostumista, ja tämän vuoksi kaivausalue peitettiin kaivauksen 1987 päätteeksi mustalla muovilla (kuvat 56 ja 57 s. 62 ja 63; diat 13460, 13461).

Kalmistokumpareen itäpuolisko (linjan $y = 200$ itäpuoli) pintavaaettiin kaivauksen alussa, vaikka kaivausta ei tänne ulotettukaan (pintavaaitekartta 1:100 s. 33). Lisäksi korjattiin kaivausalueen sijainti yleiskartalla 1:500, koska kaivausalueen havaittiin olevan yleiskartalla 1986 noin metrin sivussa tarkasta paikastaan. Virhe johtuu siitä, että alkuperäisellä, syksyllä 1986 Laitilasta saadulla yleiskartalla, ei ollut kaivausaluetta ja että tämä liitettiin kartalle arviolta museo-
virastossa. Vuonna 1986 Virilän Vainionmäelle, kalmistokumpareen ulkopuolelle, tehdyt löydöttömät koekuopat merkittiin myös yleiskartalle.

7. KALMISTON RAKENTEESTA KAIVAUSALUEELLA

Kaivausalueella kalmisto koostui, kuten edellisenäkin vuonna, tiheästä kiveyksestä, jonka välinen maa oli kauttaaltaan tummaa ja noensekaista (tasokartat 1:50 s. 35 - 39 ; kuvat 9-22 s. 46-52 ; F 69088-090, 69099, 69102, 69107, 69170, 69175; diat 13361-409).

Tavallistakin nokisempaa maata havaittiin toisessa ja kolmannessa kerroksessa, ruuduissa 496/198-199 olleen asehaudan 23593: 30-39:n ja tästä noin 1,5 m luoteeseen, ruudussa 496/198, olleen löytökeskittymän 23593:127-132:n välillä sekä aivan mainittujen löytöjen ympärillä. Kentällä esitettiin ajatus, että paikalla olisi voinut olla jopa polttoroviokin. Ympäristöään tummempaa maata oli läikittäin ent. keskuskiven pohjoispuolella, ruuduissa 496/195, 497/194 ja 497/195, 6. kerroksessa, paikoissa, joista löytyivät 23593: 219, 226, 228, 229, 234, 235 ja 236. Runsaasti hiiltä ja nokea oli myös kuolainten 23593:160 yhteydessä, ruudussa 497/198, 3. kerroksessa (kuvat 37-40 s. 57; F 69140, 69143; diat 13433-439). Muuten kaivausalueelta tavattiin vain siellä täällä pieniä hiilimääriä, joita ei otettu talteen, lukuunottamatta kahta näytettä (23593:39, 174).

Ruudussa 495/198 oli 1. ja 2. kerroksessa läikkä vaaleankeltaista hiekkaa (ks. tasokarttoja 1:50 s. 35 ja 36), ja tätä huomattiin vielä hivenen 3. kerroksessa, aivan kalmistokumpareen leikkauksen reunassa, ruudussa 495/199 (ks. tasokarttaa 1:50 s. 37). Läikkä ruskeaa hiekkaa oli myös kolmannessa kerroksessa, ruudussa 495/198 (ks. tasokarttaa 1:50 s. 37).

Kalmiston reuna tuli selvästi esiin 1987 avatun 2 x 7 m:n laajuisen alueen pohjoisosassa, linjalla $x = 507$ (ks. tason 1 tasokarttaa 1:50 s. 35; kuvat 9 ja 10 s. 46 ja 47; diat 13363, 13366-372). Kiveys ja tumma noensekainen kalmistomaa päättyivät tässä hyvin selvästi samalla kohtaa, ja myös löydöt rajoittuivat tähän reunaan. Poikkeuksen muodosti kuitenkin vähäinen tummasta maasta koostunut läikkä, n. 30-35 cm kalmiston reunan ulkopuolella, josta löytyivät myös 23593:19-21.

Vaikka kalmisto onkin tähänastisissa tutkimuksissa osoittautunut poltto-kenttäkalmistoksi, jossa ei ole varmoja, tarkoituksella tehtyjä rakenteita (lukuunottamatta edellä selostettua kalmiston reunaa), selostetaan seuraavassa pari havaintoa, jotka ehkä merkitsevät jossain määrin tarkoituksella tehtyjä rakenteita (ks. myös kaivauskertomusta 1986, s. 12-13 ja 14).

Ruudussa 497/199 ja ruudun 497/198 itäosassa, 1. kerroksessa, n. 130 x 100 cm:n suuruisella, lähinnä nelikulmion muotoisella alueella kiveys koostui selvästi pienemmistä kivistä kuin ympäristössä (ks. tasokarttaa 1:50 s. 35 ja kuvaa 11 s. 47 sekä dioja 13376-379, joilla alue erottuu hyvin). Itäosassaan alue rajoittui vielä avaamattomaan kalmistokumpareen itäpuoliskoon, eikä se erottunut ympäristöstään enää 2. kerroksessa. Alueeseen ei liittynyt myöskään huomiota kiinnittäneitä löytöjä, hiiltä nokea tms., ja kiveyksen tarkoituksellisuus, ja ennenkaikkea tarkoitus, jäävät epävarmoiksi.

Kaivauksella kiinnitettiin huomiota myös n. 5-8 kookkaanpuoleiseen, kaaren muodossa olleeseen kiveen, ent. keskuskiven reunasta länsiluoteeseen-pohjoiskoilliseen. Kivistä suurin osa on n. 2 m:n päässä ent. keskuskiven reunasta, läntisimmät kuitenkin vähän lähempänä. Suurimmat kivet ovat kohdissa 497/192, 498,50/191,70 ja 498,80/192,30, ja muut kivet kaareutuvat näistä lähinnä kohti itää, noin linjalle $y = 196$ asti. Kaivauksella pidettiin mahdollisena, että kivet olisi pantu tarkoituksellisesti kaaren tai kehän muotoon keskuskiven ympärille, mutta asiaa täytyy kuitenkin pitää epävarmana, koska ent. keskuskiven ja eteläisimmän kiven eteläpuolinen osa kalmistokumpareesta on hävitetty ja koska kivien muodostama kaari on epäselvä itäosassaan. - Kookkaimmat kaksi kiveä erottuvat selvästi jo kaivauskertomuksen 1986 tason 1 tasokartalla 1:50 (s. 44) ja koko

kivien muodostama kaari erottuu tasojen 2-4 tasokartoissa (s. 45-47). Kaari hahmottuu, joskin vajavaisemmin, oheisen kaivauskertomuksen tasojen 5 ja 6 tasokartoissa (s. 38 ja 39). Kaari erottuu hyvin selvästi kuvien 17 ja 19 (s. 50 ja 51) ja diojen 13400, 13401, 13404 ja 13405 oikealla puoliskolla. On kuitenkin huomattava, että ympäröivät kivet on jo tällöin otettu pois, jolloin kaari korostuu huomattavasti.

8. LÖYDÖT

8.1. LÖYTÖJEN LAATU, MÄÄRÄ, AJOITUS JA LEVINNEISYYS KAIVAUSALUEELLA

Löytöjä kaivauksessa saatiin seuraavasti (KM 23593:1-302):

Koruja:

- pronssinen ns. krapusolki (:90)
- pronssisen ns. krapusoljen katkelma, soljen "pyrstöosa" (:257)
- pronssisoljen spiraaliakselin katkelma, jota kiertää spiraalirulla (:40)
- rautainen soljen neula, katkennut molemmista päistään (:57)
- pronssirannerenkaiden katkelmia 15 kpl (:127, 128, 133, 134, 142, 175-177) (:176 in situ: kuvat 41-42 s. 58; F 69145; diat 13440-442)
- pronssivartaan katkelma, mahdollisesti rannerenkaasta (:129)
- pronssikorun katkelmia 3 kpl, mahdollisesti rannerenkaasta (:135)
- pronssiketjun katkelmia 4 kpl (:179, 183)
- pronssirengas, jossa kiinni katkelmia toisesta renkaasta; mahdollisesti osia ketjusta (:74)
- pronssirengas ja pronssirenkaan puolikas, todennäköisesti ketjusta (:131)
- (tarkemmin määrittämättömiä) pronssikorun katkelmia 3 kpl (:144)
- lasimassahelmiä 2 kpl (:24, 84)

Aseita:

- kaksiteräinen rautamiekka, jossa osin hopeaa oleva kullattu pronssiväistin (:31) (in situ: kuvat 23-27 s. 53-54, F 69114-116, 69119, 69121-123, 69159, diat 13410-424; työkuvat, joissa in situ: kuvat 28-32 s. 54-55, F 69126, 69129, diat 13425-427)
- miekan kahvan hela, kullattua pronssia, osin hopeaa (:155) (löytöasemassaan, mutta ei kuitenkaan in situ: kuva 36 s. 56)
- miekan ponnin sivulevy, jossa almandiineja (:70) (tutkijan kädessä heti löytymisen jälkeen: dia 13447)
- kaksi rautaista keihäänkärkeä (:30, 78) (:30 löytöasemassaan, mutta ei kuitenkaan in situ: kartta 1:50 s. 41; :78 löytöasemassaan, mutta ei kuitenkaan in situ: kartta 1:50 s. 42 kuva 34 s. 56, dia 13429)
- keihäänkärjen katkelmia 4 kpl (:226, 234, 235, 282)

- ohut kaareva rautalevy, mahdollisesti keihäänkärjen putken katkelma (:277)
- rautainen kilvenkupura (:32) (in situ: kuvat 24-27 s. 53-54, F 69114-116, 69119, 69121-123, 69159, diat 13411-424; työkuvat, joissa in situ: kuvat 28 ja 30-32 s. 54 ja 55, F 69126 ja 69129, diat 13425-427; konservaattorin kädessä heti löytymisen jälkeen: kuva 33 s. 55 ja dia 13428)

Työvälineitä:

- rautaveitsiä 3 kpl (:82, 156, 193) (:82 in situ: kartta 1:50 s. 42 kuva 35 s. 56, F 69137, diat 13430-432; :156 in situ: kuvat 39-40 s. 57, F 69143, diat 13433-436, työkuvassa in situ: dia 13439; :193 in situ: kuva 43 s. 58, F 69149, diat 13445-446)
- sirpin terän katkelma (:208)
- rautainen silmäneula (:56)
- hioimen katkelma (:67)

Muita pronssiesineitä tai -esineiden katkelmia:

- helan katkelma (:181)
- helan (?) katkelmia 2 kpl (:130, 143)
- avonainen rengas (:187) (in situ: diat 13443-444)
- vartaan katkelma (:136)
- (määrittämättömiä) esineen katkelmia, ohuesta levystä, 4 kpl (:170)
- (määrittämättömiä) esineen katkelmia 3 kpl (:178)
- pronssipala (:180)
- ohuita pronssipaloja 2 kpl (:182)
- sulanut pronssipala, jossa hieman jäljellä kapeaa pronssivarrasta (:55)
- sulaneita pronssipaloja 5 kpl (:132, 137)

Muita rautaesineitä tai -esineiden katkelmia:

- kuolaimet (:160) (in situ: kuvat 37-40 s. 57, F 69140 ja 69143, diat 13433-435, 13437-438; työkuva, jossa in situ: dia 13439)
- niittejä tai niittien osia yht. 8 kpl (: 23, 58, 83, 138, 267, 278-280)
- rautavartaan katkelmia, joiden toisessa päässä niitti, 2 kpl (:227, 230)
- naula (:111)
- hela (:228)
- (määrittämättömän) esineen katkelma, jossa yhdellä sivulla hyvin loivasti kaarevaa terää (:194)
- (määrittämättömän) esineen katkelma, (:236)
- avonaisen putken katkelma (:261)
- vartaan katkelmia 2 kpl (:268)
- vartaan katkelma, jossa kiinni pieniä rautapaloja (:34)
- ohuita (litteitä) rautapaloja 167 kpl (:33, 209, 213, 219, 228, 229, 231, 260, 262, 269-272, 281, 285)

Muita löytöjä

- saviastianpaloja 1701 kpl/2998 g
 - kylkipaloja 1628 kpl/2668 g
 - reunapaloja 63 kpl/227 g
 - pohjapaloja 10 kpl/103g
 - koristamattomia paloja 1691 kpl/2958 g (99,4 % kappaleluvun mukaan laskettuna)
 - koristettuja paloja 10 kpl/40 g
 - koristamattomia kylkipaloja 1620 kpl/2636 g
 - koristettuja kylkipaloja 8 kpl/32 g (:19, 100, 101, 105, 204, 220, 301)
 - koristamattomia reunapaloja 61 kpl/219 g
 - koristettuja reunapaloja 2 kpl/8 g (:139, 201)
- epävarmoja saviastian kylkipaloja 2 kpl/5 g (:50,68)
- epävarmoja saviastian pohjapaloja 1 kpl/3 g (:184)
- palanutta savea 47 kpl/105 g
- rautakuonaa 1 kpl/21 g (:149)
- (muuta) kuonaa 4 kpl/6 g (:198, 274, 275, 292)
- kvartsi-iskoksia 1 kpl/2 g (:151)
- palanutta luuta 4402 kpl/1498 g
- ihmisen hampaita tai hampaiden katkelmia yht. 9 kpl/1 g (:259)
- eläinten hampaita tai hampaiden katkelmia yht. 20 kpl/19 g (:48, 65, 66, 103, 200)
- (tarkemmin määrittämättömiä) hampaita tai hampaiden katkelmia yht. 2 kpl/1 g (:264, 266)
- hampaan juuria tai juurien katkelmia 2 kpl/1 g (:126, 173)
- tekstiiliä (yksi löytö) (:179)
- hiiltynyttä puuta (eri näytteenä) (:31)
- hiilinäytteitä 2 kpl (:39, 174)

Löytömäärä on noin kaksinkertainen kaivauksen 1986 löytöihin verrattuna, kun otetaan huomioon, että 1987 siirretty maa- ja kivimäärä oli vain noin puolet siitä, mitä kaivettiin edellisenä vuonna (316 alanumeroa 1986, 302 alanumeroa 1987). Löydöissä on myös paljon enemmän isoja esineitä (esim. miekka, kilvenkupura, kaksi keihäänkärkeä) kuin edellisenä vuonna, ja näiltä osin löydöt ovatkin samantapaisia kuin osa 1985 paikalta tavatuista löydöistä 22964:1-45 (ks. kaivauskertomusta 1986, s. 15-16). Löytöjen merkittävyyttä lisää se, että miekka, kilvenkupura ja toinen keihäänkärki muodostivat asehaudan (ks. s. 11-13) kaluston. Kalmiston koruaineisto on toistaiseksi vähäistä ja vaatimatonta aseisiin verrattuna. Aseiden kahvaosat sen sijaan ovat osaksi hopeaa ja kullattua pronssia (:31, 155) ja koristettuja Salin II -tyylillä (:31, 70, 155). Yhdessä kahvanosassa (:70) on almandiineja ja koristelussa käytetty cloisonné-tekniikkaa. Kalmiston tähänastiset löydöt ovat - pintapuolisen tarkastelun perusteella - merovinkiajan jälkipuoliskolta, 700-luvulta jKr.

Suurin osa metalli- ja muista esinelöydöistä tavattiin ent. keskuskiven koillispuoliselta kaivausalueen osalta, josta kaivettiin toinen ja kolmas kerros. Tämä alue oli jo edellisenä vuonna vaikuttanut lupaavalta, koska siitä löytyi 1. kerroksesta enemmän esinelöytöjä kuin muualta. Sen sijaan 1987 avatulta 2 x 7 m:n laajuiselta alueelta, josta kaivettiin vain yksi kerros, ei tavattu esinelöytöjä. (Ks. karttaa 1:50 s. 34, joka esittää kaivettujen kerrosten määrää kaivausalueen eri osissa).

Moderneja esinelöytöjä tavattiin kaivauksessa hyvin vähän: vain muutamia lasinpaloja ja posliiniastian kappaleita sekä rautanappi. Ne löytyivät yhtä lukuunottamatta 1. kerroksesta, turpeen alta, mikä osaltaan osoittaa kalmistokumpareen jäljellä olevan puoliskon säilyneen koskemattomana. Moderneja esinelöytöjä ei otettu talteen.

8.2. ASEHAUTA KM 23593:30-39

(In situ: kartat 1:5 s. 40-41 ; kuvat 23-27 s. 53-54; F 69114-116, 69119, 69121-123, 69159; diat 13410-424; työkuvat: kuvat 28-32 s. 54- 55; F 69126, 69129,69155; diat 13425-427)

Kaivauksen merkittävin löytö oli asehauta 23593:30-39. Se tavattiin ruuduista 495/198-199, kalmistokumpareen lakialueelta, ent. keskuskivestä n. 3,5 m itään, vain n. 30-40 cm pohjoiseen leikkauksesta, joka syntyi 1985 raivattaessa pois kalmistokumpareen eteläpuolisko. Haudan tarkat koordinaatit ovat, esinelöytöjen äärikohtista mitattuina, 495, 27-72/198, 83-199,13. Haudan ensimmäinen esine tuli esiin 8.6., ja haudan tulivat kaivamaan 10.6. konservaattorit Leena Tomanterä ja Tuula Auer Helsingistä. Haudan kaivamiseen osallistui myös vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen.

Hauta käsittää seuraavat löydöt:

- rautainen keihäänkärki, ruodollinen ja väkäsellinen ns. ango (:30)
- kaksiteräinen rautamiekka, jossa kolmesta osasta koostuva väistin; väistimen ylä- ja alaosat pronssia ja niissä kultausta, keskiosa hopeaa; väistimen sisältä löytynyt konservoinnissa hiiltynyttä puuta (eri näytteenä) (:31)
- rautainen kilvenkupura (:32)
- ohuita rautapaloja 5 kpl (:33)
- rautavartaan katkelma, jossa kiinni pieniä rautapaloja (:34)
- saviastianpaloja 826 kpl/686 g, joista reunapaloja 3 kpl/6 g (:35-37)
- palanutta luuta 1034 kpl/350 g (:38)
- hiilinäyte, hiilenpaloja 14 kpl/1,5 g (:39)

Ensimmäisenä haudasta tuli näkyviin vaakatasossa ollut ango, kärki osoittaen luoteeseen. Ango oli n. 23 cm:n syvyydessä turpeen yläpinnasta laskettuna ja n. 6 cm:n syvyydessä tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta laskettuna. Angon alla oli muutaman cm:n vahvuinen kalmistomaakerros, jossa oli myös pientä murenevaa kiveä, eikä muista löydöistä näkynyt vielä mitään otettaessa ango pois paikaltaan, joten angoa ei ole haudasta otetuissa in situ -kuvissa. Angon alla olleen kalmistomaakerroksen alta paljastui sitten miekan säilän toinen terä, jolloin vasta huomattiin kyseessä olevan haudan. Miekka oli taitettu keskeltä lähinnä U:n muotoiseksi, ja se oli angon alla angon ruoto-osan ollessa taitetun miekan keskellä ja terän ollessa miekan ulkopuolella. Miekan kärki ja ruoto osoittivat kaakkoon. Viimeksi paljastui kilvenkupura aivan miekan säilän yläosan ja väistimen vierestä, miekan itäpuolelta. Kupuran laki osoitti poispäin säilästä ja kupuran sisäpuoli oli säilää vasten.

Saviastianpalat ja palanut luu olivat, yhdessä hyvin tumman, noensekaisen kalmistomaan kanssa, suurimmaksi osaksi taitetun miekan keskellä ja samalla syvyydellä kuin tämä. Osittain saviastianpaloja ja luuta oli myös aivan miekan ja kupuran ympärillä, mutta ei sen sijaan kupuran sisällä. Paitsi että kalmistomaa haudassa oli poikkeuksellisen tummaa ja noensekaista, sisälsi se myös jonkin verran hiiltä. Hautaa varten lienee kaivettu matala kuoppa kalmistokiveykseen, mutta hautaan ei liittynyt minkäänlaisia kivirakennelmia tms. - Haudan syvyys, eli angon ja miekan säilän alapuolisen terän välinen etäisyys, oli n. 10 cm ja laajuudeltaan hauta oli n. 55 x 30 cm (esineiden äärikohtista mitattuna).

Miekasta ei ollut haudassa muita kahvanosia kuin väistin ja kilvenkupurasta puuttuivat niitit. Kuten jo sivulla 10 on mainittu, väistin on koristettu Salin II -tyylillä. Saviastianpalat ovat kauttaaltaan koristamattomia eivätkä pintapuolisen tarkastelun perusteella eroa kalmiston muusta koristamattomasta keramiikasta, jota kalmiston saviastianpaloista on n. 99 % kappaleluvun mukaan laskettuna. Sen sijaan haudan palaneen luun joukossa on joitakin poikkeuksellisen isoja luunpaloja, jollaisia ei ole löytynyt muualta kalmistosta. Kaivauksen 1987 palaneesta luusta n. 1/4 löytyi asehaudasta, sekä kappaleluvun että painon mukaan. Saviastianpaloista löytyi asehaudasta lähes puolet kappaleluvun mukaan laskettuna ja vajaa neljännes painon mukaan laskettuna.

Haudasta piirrettiin, kuvien ottamisen lisäksi, kaksi in situ -karttaa kaivausalueen tasoista erillisissä vaiheissa 1 ja 2, jotka vastaavat suurinpiirtein tasoja 2 ja 3.

8.3. MUITA LÖYTÖKESKITTYMIÄ

Edellä selostetun asehaudan lisäksi kaivauksella havaittiin seuraavat seitsemän löytökeskittymää:

- 23593:74-77; koordinaatit 497,50/198,20, 2. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta mitattuna n. 19 cm tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta mitattuna n. 9 cm; käsittää pronssirenkaan, jossa kiinni katkelmia toisesta renkaasta, ja jotka mahdollisesti osia ketjusta, saviastianpaloja 130 kpl/343 g, palanutta luuta 13 kpl/20 g.
- :127-132; koordinaatit 496, 30-35/198, 40-45, 3. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta mitattuna n. 19 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta n. 8 cm; käsittää pronssirannerenkaan katkelmia 5 kpl, pronssivartaan katkelman, joka mahdollisesti myös rannerenkaasta, pronssihelan (?) katkelman, pronssirenkaan ja pronssirenkaan puolikkaan, jotka todennäköisesti ketjusta, sulaneita pronssipaloja 4 kpl.
- :147-151; koordinaatit 497,60-70/196,10-25, 3. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta n. 25 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta n. 14 cm; käsittää saviastianpaloja 9 kpl/60 g, rautakuonaa yksi kpl/21 g, palanutta luuta 34 kpl/13 g, kvartsi-iskoksen/2 g.
- :175-186; koordinaatit 498,64-65/198,40-43, 3. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta mitattuna n. 20-23 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta mitattuna 14-17 cm; käsittää pronssirannerenkaan katkelmia koverankuperasta rannerenkaasta 3 kpl, (määrittämättömiä) pronssiesineen katkelmia 3 kpl, pronssiketjunkatkelmia 4 kpl, joista yhdestä löydetty konservoinnissa tekstiiliä (eri näytteenä), epämuotoisen pronssipalan, pronssihelan katkelman, ohuita pronssipaloja 2 kpl, saviastianpaloja 7 kpl/6 g, palanutta luuta 54 kpl/20 g.
- :227-229; koordinaatit 497,54, 63, 65/194,63, 51, 60, 6. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta mitattuna n. 40 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta n. 35 cm; käsittää rautavartaan katkelman, jonka toisessa päässä niitti ja kaksi litteää rautapalaa.
- :267-276; koordinaatit 497,20-35/194,45-80, 7. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta mitattuna n. 60 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta arviolta noin saman verran; käsittää rautaniitin, rautavartaan katkelmia 2 kpl, ohuita rautapaloja n. 120 kpl, palanutta savea 16 kpl, kuonaa 2 kpl ja palanutta luuta 841 kpl/221 g.
- Osa :166:sta; koordinaatit: länsipää 497,80/199,30, itäpää: 497,60/199,45; keskittymän pituus n. 30 cm ja leveys n. 5-10 cm; 3. kerros, löytösyvyys turpeen yläpinnasta laskettuna n. 10 cm ja tasosta 1 eli kalmistokiveyksen yläpinnasta laskettuna n. 5 cm; keskittymä luetteloitu alumerolla 166 muiden samasta ruudusta löytyneiden luunpalojen kanssa, :166 käsittää palanutta luuta kaikkiaan 323 kpl/173 g.

Kuten edellä olevasta luettelosta ilmenee, muut keskittymät ovat löytöjensä puolesta hyvin vähäisiä ja vaatimattomia asehautaamien 23593:30-39 verrattuna. Niissä ei ole myöskään mitään leimallisesti miehille kuuluneita esineitä, rannerenkaiden ja ketjujen katkelmat kielivät sen sijaan naisista. Ajoitettavia keskittymien löydöissä lienevät ehkä vain :127-132:n ja :175-186:n rannerenkaiden katkelmat muiden viiden keskittymän löytöjen ollessa itsessään ajoittamattomia. Palanutta luuta on viidessä keskittymässä, mutta pariakymmentä grammaa enemmän vain kahdessa, :267-276:ssa ja :166:ssa.

Keskittymiin ei liittynyt kivirakenteita tms. Löydöt :175-186 olivat kyllä isohkojen kivien kolossa (kuvat 41-42 s. 58; F 69145; diat 13440-442), ja löydöt :267-276 olivat aivan ent. keskuskiven juurella, kiven pohjoispuolella. Kaikki keskittymät lienevät kuitenkin suljettuja löytöjä, kuten asehautakin.

Edellä olevan luettelon keskittymien löytösyvyydet on laskettu ja arvioitu päälueen sekä pintavaaaitus- ja tasokarttojen perusteella, ja tuloksia on pidettävä likimääräisinä, ei eksakteina.

9. TIIVISTELMÄ

Virilän Vainionmäen kalmisto A:n kaivaus 1987 oli löytöjensä osalta hyvin antoisa, antoisampi kuin edellisen vuoden kaivaus, ja ensimmäisten löytöjen (22964:1-45) luomat odotukset täyttyivät, ainakin osittain. Osaksi kaivauslöydöt ovat jopa loistoesineiksi katsottavia. Löytöjen arvoa lisää asehauta, ja muut dokumentoidut löytökeskittymät lisäävät vähäisempien löytöjen tutkimusarvoa. Sen sijaan kalmiston ajoitukseen kaivauslöydöt eivät tuoneet olennaista muutosta; löydöt ovat merovinkiaikaisia. Kalmiston rakenteen osalta tärkeänä tutkimustuloksena voidaan pitää selvän kalmiston reunan paljastumista.

Jo tähänastiset kaivaustulokset mahdollistavat monien niiden kysymysten selvittelyn, joita esitetään kaivauksen tavoitteissa (s. 3-4). Kaivauksia tullaan jatkamaan 1988, ja tarkoituksena on luonnollisesti edelleen kaivaa kalmisto kokonaan ja entisöidä se.

Helsingissä 25.5.1988

Jyri Saukkonen

kaivauksenjohtaja, HuK

NEGATIIVILUETTELO

- F 69061 Yleiskuva kaivauspaikasta kaivausalueen ollessa peitettynä kaivauksen 1986 päätteeksi pannulla muovilla. Etualalla röykkiö, joka koostuu kaivauksessa 1986 kalmistosta siirretyistä kivistä. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 1.6.-87.
- F 69062 Yleiskuva kaivauspaikasta kaivausalueen ollessa peitettynä kaivauksen 1986 päätteeksi pannulla muovilla. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 1.6.-87.
- F 69063-064 Kaivausaluetta peitettynä kaivauksen 1986 päätteeksi pannulla muovilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 1.6.-87. Kertomuksen kuva 1 (panoraama).
- F 69065 Kaivausaluetta peitettynä kaivauksen 1986 päätteeksi pannulla muovilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 1.6.-87. (Samaa panoraamaa kuin F 69063 ja 69064, mutta F 69065:stä ei vedosta).
- F 69066 Tasoa 1 vuonna 1986 pannun muovin poiston jälkeen. Kuva länsilounaasta, ent. keskuskiveltä. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87. Kertomuksen kuva 2.
- F 69067 Tasoa 5 ent. keskuskiven luoteispuolella vuonna 1986 pannun muovin poiston jälkeen. Kuva kaakosta, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- F 69068 Vuonna 1986 pohjaan kaivettu alue (etualalla isojen kivien takana) itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- F 69069 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivajat Tapio Tamminen (vas. kyykyssä), Kai Salmela (vas. seisomassa), Pirjo Mäki ja Mika Aattonen. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- F 69070 Kaivauspaikka itäkaakosta. Vasemmalla seulomassa tutkija Anna-Liisa Hirviluoto. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuva 3.
- F 69071 Kaivauspaikka lounaasta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuva 4.
- F 69072 Kalmistokumpareen laki ja vuonna 1986 pohjaan kaivettu osa kaivausaluetta (etualalla) lännestä. Kuvassa kaivaja Tapio Tamminen (vas.) ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuva 7.
- F 69073-075 Kaivauspaikka pohjoisluoteesta. Kuvassa kaivajat Terhi Nurmi (vas.) ja Tapio Tamminen sekä piirtäjä Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen 12.6.-87. Kertomuksen kuva 5 (panoraama).
- F 69076-078 Kaivauspaikka koillisesta. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin (vas.), kaivaja Mika Aattonen, tutkija Anna-Liisa Hirviluoto ja kaivaja Matti Mikkola. Foto: J. Saukkonen 3.6.-87. Kertomuksen kuva 6 (panoraama).

- F 69079 Ruudut 500-503/198-199 turpeen poiston jälkeen. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87. Kertomuksen kuva 8.
- F 69080 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Pirjo Mäki. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- F 69081 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivajat Mika Aattonen (vas.) ja Tapio Tamminen. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- F 69082 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuvassa 9 (osa panoraamaa).
- F 69083 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 1. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 18.
- F 69084 Kalmistokiveyksen reuna kaakosta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 10.
- F 69085-087 Ruudut 495-499/196-199 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuvassa 11 (osa panoraamaa).
- F 69088-090 Ruudut 495-499/196-199 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta (panoraama). Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- F 69091 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas.) ja kaivaja Heli Damberg. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- F 69092-093 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87. Kertomuksen kuva 12 (panoraama).
- F 69094 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87. Kertomuksen kuvassa 13 (osa panoraamaa).
- F 69095-096 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva länsilounaasta, ent. keskuskiveltä, jonka itäpää on kuvan (panoraaman) alaosassa. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87. Kertomuksen kuva 14 (panoraama).
- F 69097-098 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87. Kertomuksen kuva 15 (panoraama).
- F 69099 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87. (Samaa panoraamaa kuin F 69097-098, mutta F 69099:stä ei vedosta).
- F 69100-101 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuvan keskustan yläpuolella ent. keskuskivi. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87. Kertomuksen kuva 16 (panoraama).

- F 69102 Ruudut 496-499/196-199 tasossa 3 ja 500-502/198-199 tasossa 1. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- F 69103-106 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3 ja ruudut 495-499/192-195 tasossa 7. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87. Kertomuksen kuva 17 (panoraama).
- F 69107 Ruutu 499/196 tasossa 3 (etualalla) ja ruudut 495-499/192-195 tasossa 7 (kuvan yläosassa). Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- F 69108 Ruudut 497-499/192-195 tasossa 7. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87. Kertomuksen kuva 22.
- F 69109-110 Ruudut 497-499/194-195 tasossa 6. Kuva lounaasta, ent. keskuskiveltä. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87. Kertomuksen kuva 20 (panoraama).
- F 69111 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87. Kertomuksen kuva 21.
- F 69112 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 24.
- F 69113 Miekka KM 23593:31 in situ ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 23.
- F 69114 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- F 69115 Miekka KM 23593: 31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199, täysin esiinkaivettuina. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69116 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69117 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 26.
- F 69118 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 27.
- F 69119 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69120 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 25.

- F 69121 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69122 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69123 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69124 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kaivajat: konservaattorit Tuula Auer (vas.) ja Leena Tomanterä sekä vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 30.
- F 69125 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 (lastan ja pensselin välissä) kaivetaan esiin. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 31.
- F 69126 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69127 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kaivajat: vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas. ylhäällä) sekä konservaattorit Leena Tomanterä (vas. alhaalla) ja Tuula Auer. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 28.
- F 69128 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 32.
- F 69129 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69130 Konservaattori Tuula Auer puhdistaa kilvenkupuraa KM 23593:32 heti sen jälkeen kun tämä on otettu ylös maasta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 33.
- F 69131-132 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87. Kertomuksen kuvassa 13 (osa panoraama).
- F 69133 Putkikeihäänkärki KM 23593:78 löytöpaikallaan, ruudussa 497/199, 2. kerroksessa, siinä asennossa kuin kärki löydettyssä (mutta ei kuitenkaan in situ). Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 34.
- F 69134-135 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87. Kertomuksen kuva 19 (panoraama).

- F 69136 Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87. Kertomuksen kuva 35.
- F 69137 Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Kuva lännestä. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- F 69138 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas.), kaivaja Heli Damberg ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 45.
- F 69139 Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87. Kertomuksen kuva 37.
- F 69140 Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- F 69141 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87. Kertomuksen kuva 40.
- F 69142 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87. Kertomuksen kuva 39.
- F 69143 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- F 69144 Miekan kahvan hela KM 23593:155 löytöpaikallaan, ruudussa 497/197, 3. kerroksessa, siinä asennossa kuin hela oli löydettyäessä (mutta ei kuitenkaan in situ). Kuva länsilounaasta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87. Kertomuksen kuva 36.
- F 69145 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- F 69146 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 42.
- F 69147 Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87. Kertomuksen kuva 38.
- F 69148 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 41.
- F 69149 Veitsi KM 23593:193 in situ ruudussa 499/196, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

- F 69150 Veitsi KM 23593:193 in situ ruudussa 499/196, 3. kerroksessa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 43.
- F 69151 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Terhi Nurmi (vas.), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (keskellä edessä), piirtäjä Tryggve Gestrin (keskellä takana) ja kaivaja Tapio Tamminen. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 44.
- F 69152 Tutkija Tuula Heikkurinen-Montell piirtää. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 51.
- F 69153 Yleisradion kuvausryhmä kuvaamassa kaivausta television Prisma-ohjelmaan. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- F 69154 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas.) ja kaivaja Heli Damberg. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 47.
- F 69155 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuvassa konservaattori Leena Tomanterä. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- F 69156 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 (näkyvätömänä käden takana) kaivetaan esiin. Kaivajat: konservaattori Leena Tomanterä (vas.), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen ja konservaattori Tuula Auer. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87. Kertomuksen kuva 29.
- F 69157 Piirtäjä Tryggve Gestrin työssään. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- F 69158 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen ja kaivaja Matti Mikkola (oik.). Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 49.
- F 69159 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 69160 Vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen seuloo. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuva 50.
- 69161 Piirtäjä Tryggve Gestrin työssään. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- F 69162 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (edessä) ja kaivaja Mika Aattonen. Kuva länsilounaasta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- F 69163 Kalmistokumpareen laki ja vuonna 1986 pohjaan kaivettu osa kaivausaluetta (etualalla) lännestä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- F 69164 Arkistonhoitaja Leena Söyrinki-Harmo vaaitustyössä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuva 52.

- F 69165 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuvassa erottuu hyvin kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87. Kertomuksen kuvassa 9 (osa panoraamaa).
- F 69166 Piirtäjä Tryggve Gestrin työssään. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuvan 53.
- F 69167 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Mika Aattonen. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- F 69168 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivajat Tapio Tamminen (vas.) ja Mika Aattonen sekä tutkija Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuva 48.
- F 69169 Piirtäjä Tryggve Gestrin valokuvaustelineellä. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87. Kertomuksen kuva 54.
- F 69170 Ruudut 496-499/196-199 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- F 69171 Ruudut 495-499/196-199 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87. Kertomuksen kuvassa 11 (osa panoraamaa).
- F 69172 Yleisradion kuvausryhmä kuvaamassa kaivausta television Prisma-ohjelmaan. Kyykyssä edessä: kaivajat Terhi Nurmi (vas.) ja Heli Damberg sekä tutkija Tuula Heikkurinen-Montell. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- F 69173 Yleisradion kuvausryhmä kuvaamassa kaivausta television Prisma-ohjelmaan. Kyykyssä edessä: kaivajat Terhi Nurmi (vas.) ja Heli Damberg sekä tutkija Tuula Heikkurinen-Montell. Keskellä seisomassa toimittaja Maija Typpi. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 55.
- F 69174 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Heli Damberg (vas. edessä), tutkija Tuula Heikkurinen-Montell (vas. takana), kaivaja Tapio Tamminen ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87. Kertomuksen kuva 46.
- F 69175 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 7. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- F 69176-178 Kaivausalue muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87. Kertomuksen kuva 57 (panoraama).
- F 69179-180 Kaivausalue muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87. Kertomuksen kuva 56 (panoraama).

DIALUETTELO

- 13346 Kaivauspaikka ympäristöineen kaivausalueen ollessa peitet-
tynä kaivauksen 1986 päätteeksi pannulla muovilla. Kaivaus-
paikan edessä röykkiö, joka koostuu kaivauksessa 1986
kalmistosta siirretyistä kivistä. Kuva kaakosta. Foto:
Leena Söyrinki-Harmo.
- 13347 Kaivausaluetta peitettyä kaivauksen 1986 päätteeksi pan-
nulla muovilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 1.6.-87.
- 13348 Vuonna 1986 pohjaan kaivettu alue (etualan isojen kivien
takana) itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- 13349 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 1 kaivauksen 1986 päät-
teeksi pannun muovin poiston jälkeen. Kuva länsilounaasta.
Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- 13350 Kaivauspaikka ympäristöineen koillisesta. Etualalla Kodja-
lan koulun hiekkakenttä. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.
- 13551 Kaivauspaikka pohjoisluoteesta. Kuvassa kaivajat Tapio
Tamminen (vas.) ja Terhi Nurmi sekä piirtäjä Tryggve Gestrin.
Foto: J. Saukkonen 12.6.-87.
- 13352 Kaivauspaikka itäkaakosta. Vasemmalla seisomassa piirtäjä
Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13353 Kaivauspaikka koillisesta. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin
(vas.), tutkija Anna-Liisa Hirviluoto ja kaivaja Mika
Aattonen. Foto: J. Saukkonen 3.6.-87.
- 13354 Kaivauspaikka ympäristöineen lounaasta. Foto: J. Saukkonen
5.6.-87.
- 13355 Kaivauspaikka ympäristöineen lännestä. Foto: J. Saukkonen
5.6.-87.
- 13356 Kaivauspaikka lounaasta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13357 Kalmistokumpareen laki ja 1986 pohjaan kaivettu osa kaivaus-
aluetta (etualalla) lännestä. Kuvassa kaivaja Tapio Tamminen
(vas.) ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen
5.6.-87.
- 13358 Kalmistokumpareen lakea ja 1986 pohjaankaivettu osa kaivaus-
aluetta (oik.) luoteesta. Kuvassa kaivaja Tapio Tamminen
(vas.), piirtäjä Tryggve Gestrin ja kaivaja Mika Aattonen.
Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13359 Kalmistokumpareen raivauksessa elokuussa 1985 syntynyt
profiilileikkaus itäkaakosta. Kuvassa piirtäjä Tryggve
Gestrin (vas.), kaivauksenjohtaja Jyri Saukkonen ja kaivaja
Tapio Tamminen. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.

- 13360 Ruudut 500-503/198-199 turpeen poiston jälkeen. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 2.6.-87.
- 13361 Ruudut 503-509/198-199 tasossa 1. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 12.6.-87.
- 13362 Ruudut 500-504/198-199 tasossa 1. Pohjoinen kuvassa vasemalla. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13363 Ruudut 501-506/198-199 tasossa 1. Kuvan oik. laidassa kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13364 Ruudut 500-504/198-199 tasossa 1. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13365 Ruudut 500-504/198-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13366 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuvan alaosassa kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13367 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuvan keskellä kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13368 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuvan keskustan alapuolella kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13369 Ruudut 500-506/198-199 tasossa 1. Kuvan keskustan alapuolella kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13370 Ruudut 502-506/198-199 tasossa 1. Kuvan keskustassa kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu. Kuva lounaasa. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13371 Kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu, ruuduisa 504-505/198-199, tasossa 1. Kuva luoteessa. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13372 Kalmistokiveyksen reuna, johon kalmisto paikalla rajoittuu, ruuduissa 504-505/198-199, tasossa 1. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13373 Ruudut 497-504/198-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13374 Ruudut 497-504/197-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13375 Ruudut 497-504/197-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.

- 13376 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13377 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13378 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.
- 13379 Ruudut 496-499/196-199 ja 500-503/198-199 (oik. yläkulmas- sa) tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13380 Ruudut 495-499/196-199 ja 500-502/198-199 (vas. yläkulmassa) tasossa 1. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13381 Ruudut 495-498/197-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13382 Ruudut 495-499/196-198 ja 500-503/198-199 (oik. yläkulmassa) tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13383 Ruudut 496-497/198-199 tasossa 1. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13384 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan yläosassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13385 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan yläosassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13386 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2 ja 500-503/198-199 tasossa 1 (vas.); asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (oik. yläkulmassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen. 11.6.-87.
- 13387 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan alaosassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13388 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2 ja 500-502/198-199 (vas. yläkulmassa) tasossa 1; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan oik. laidassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka on tasoa 2 alempana. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13389 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan oik. laidassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva lounaasta, ent. keskuskiveltä. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.

- 13390 Ruudut 495-499/196-198 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (vas. yläkulmassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13391 Ruudut 495-499/198-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan alaosassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13392 Ruudut 498-499/198-199 tasossa 2. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.
- 13393 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13394 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13395 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuva eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13396 Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3 ja 500-502/198-199 (vas. yläkulmassa) tasossa 1. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13397 Ruudut 495-497/196-199 tasossa 3. Kuva etelälounaasta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13398 Ruudut 495-499/197-199 tasossa 3. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13399 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13400 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13401 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13402 Ruudut 497-499/192-194 tasossa 6. Kuva etelästä, ent. keskuskiveltä. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13403 Ruudut 498-499/194-195 tasossa 6. Kuvassa pohjoinen alhaalla. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13404 Ruudut 496-499/192-195 tasossa 7. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13405 Ruudut 495-499/192-195 tasossa 7. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13406 Ruudut 497-499/192-195 tasossa 7. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.

- 13407 Ruudut 495-499/196-198 tasossa 3 (vas.) ja 495-499/194-195 tasossa 7. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.
- 13408 Kalmistokumpareen profiilia linjalla $x = 500$, välillä 500/189 ja 500/193. Kuvassa myös profiilin piirtämistä varten vaaitsemalla vaakatasoon pannut narut. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- 13409 Kalmistokumpareen profiilia linjalla $x = 500$, välillä 500/193 ja 500/196. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- 13410 Miekka KM 23593:31 in situ, osittain esiin kaivettuna, ruuduissa 495/198-199. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13411 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, osittain esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13412 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, osittain esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13413 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, osittain esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13414 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, osittain esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13415 Miekan KM 23593:31 pronssiväistimen pää ja kilvenkupura 23593:32 in situ, esineiden ollessa osittain esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13416 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13417 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuvassa pohjoinen vasemmalla. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13418 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuvassa pohjoinen vas. yläkulmassa. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13419 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiin kaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

- 13420 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13421 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13422 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13423 Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13424 Miekka KM 23593:31 kahvaosa ja säilää sekä kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13425 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuvassa konservaattorit Tuula Auer (vas.) ja Leena Tomanterä (ylhäällä) sekä vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13426 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13427 Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13428 Konservaattori Tuula Auer puhdistaa kilvenkupuraa KM 23593:32 heti sen jälkeen, kun tämä on otettu ylös maasta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.
- 13429 Putkikeihäänkärki KM 23593:78 löytöpaikallaan, ruudussa 497/198, 2. kerroksessa, siinä asennossa kuin kärki oli löydettyessä (mutta ei kuitenkaan in situ). Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13430 Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13431 Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13432 Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.
- 13433 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13434 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

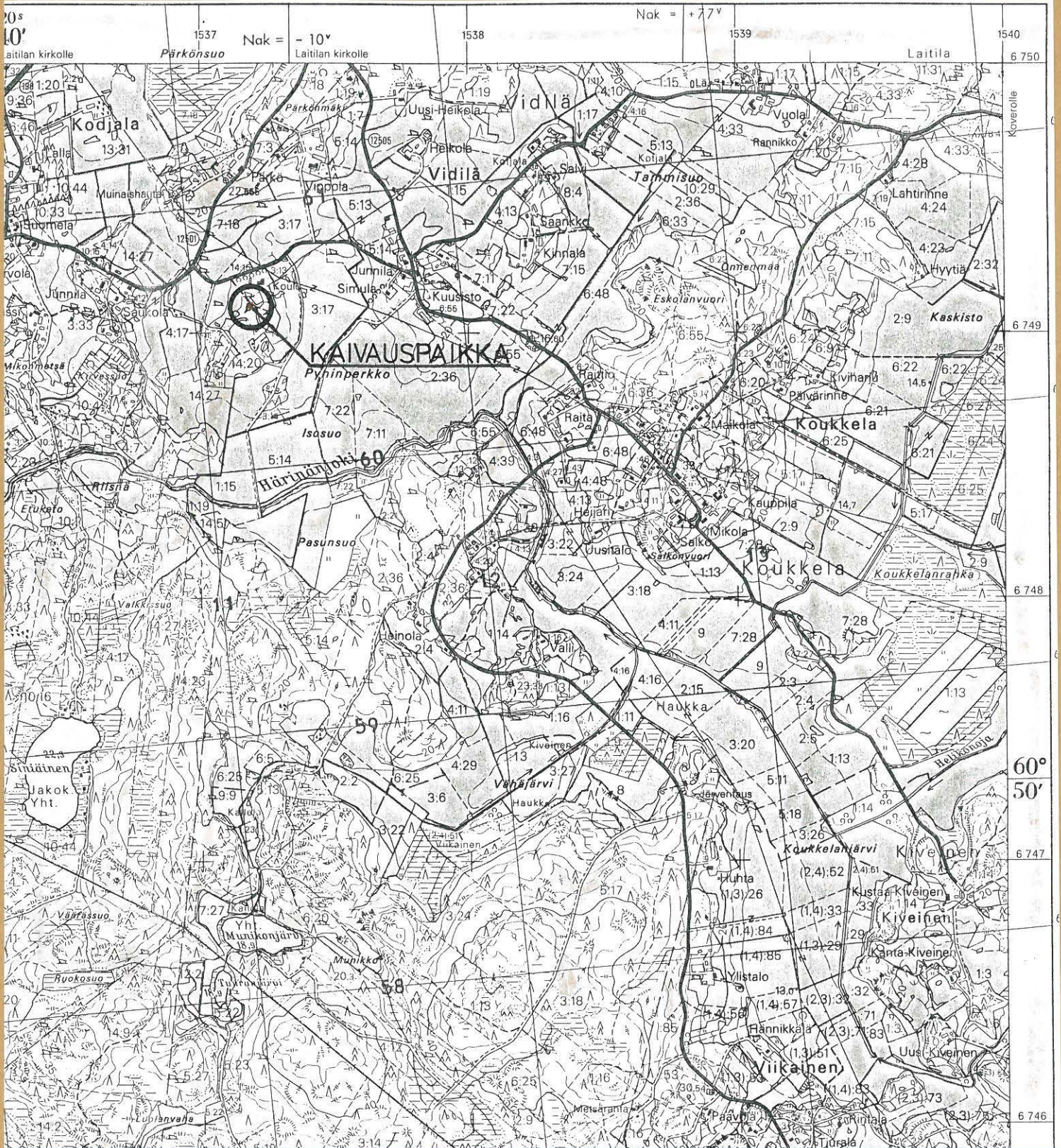
- 13435 Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruudussa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13436 Veitsi KM 23593:156 in situ ruudussa 497/197, 3. kerroksessa. Kuvassa pohjoinen oikealla. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13437 Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13438 Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuvassa pohjoinen oikealla. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13439 Veitseä KM 23593:156 ja kuolaimia 23593:160 kaivetaan esiin. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13440 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13441 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13442 Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13443 Avonainen pronssirengas KM 23593:187 in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13444 Avonainen pronssirengas KM 23593:187 in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuvassa pohjoinen oikealla. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13445 Veitsi KM 23593:193 in situ (kärkiosa näkyvässä) ruudussa 499/196, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13446 Veitsi KM 23593:193 in situ (kärkiosa näkyvässä) ruudussa 499/196, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.
- 13447 Miekan ponnin sivulevy KM 23593:70 vs. toimistopöällikkö Paula Purhosen kädessä heti esineen löytymisen jälkeen. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13448 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa tutkija Anna-Liisa Hirviluoto, piirtäjä Tryggve Gestrin sekä kaivajat Mika Aattonen ja Matti Mikkola. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 3.6.-87.

- 13449 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin (vas.) sekä kaivajat Tapio Tamminen, Mika Aattonen ja Matti Mikkola. Etualalla myös ruudut 500-504/198-199 tasossa 1. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.
- 13450 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin (vas.) sekä kaivajat Mika Aattonen, Tapio Tamminen ja Matti Mikkola. Kuva luoteesta. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.
- 13451 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Tapio Tamminen, tutkija Anna-Liisa Hirviluoto ja arkistonhoitaja Leena Söyrinki-Harmo. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.
- 13452 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivajat Tapio Tamminen (vas.) ja Mika Aattonen sekä tutkija Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13453 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa tutkija Tuula Heikkurinen-Montell (etualalla), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (takana vas.), kaivajat Terhi Nurmi ja Tapio Tamminen sekä piirtäjä Tryggve Gestrin (oik.). Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.
- 13454 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin (vas.) ja kaivaja Tapio Tamminen. Foto: Leena Söyrinki-Harmo.
- 13455 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Mika Aattonen. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13456 Vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen seuloo. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.
- 13457 Arkistonhoitaja Leena Söyrinki-Harmo vaaitustyössä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13358 Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa arkistonhoitaja Leena Söyrinki-Harmo. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13459 Piirtäjä Tryggve Gestrin työssään. Taustalla valokuvausteline. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.
- 13460 Kaivausaluetta muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87.
- 13461 Kaivausaluetta muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87.

KARTTALUETTELO

Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI (1984)	1:20 000	A4	s.31
Yleiskartta	1:500	A2	32
Pintavaaaituskartta	1:100	A3	33
Kaivettujen kerrosten määrä kaivaus- alueen eri osissa	1:50	A4	34
Ruudut 495-499/196-199, 500-506/198-199 taso 1	1:50	A4	35
Ruudut 495-499/196-199 taso 2	1:50	A4	36
Ruudut 495-499/196-199 taso 3	1:50	A4	37
Ruudut 495-499/192-196 taso 5	1:50	A4	38
Ruudut 495-499/192-195 taso 6	1:50	A4	39
Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199 vaihe 1 (vastaa lähinnä ympäröivän kaivausalueen tasoa 2)	1:50	A4	40
Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ sekä miekan yläpuolella olleen angon 23593:30:n sijainti ruuduis- sa 495/198-199 vaihe 2 (vastaa lähinnä ympäröivän kaivausalueen tasoa 3)	1:50	A4	41
Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199 ja putkikeihäänkärjen 23593:78 sijainti ruuduissa 497/198-199, kerros 2	1:50	A4	42

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI kalmisto A 1987
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen
 - kaivauspaikan sijainti
 Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI (1984) 1:20 000

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

Yleiskartta 1:500

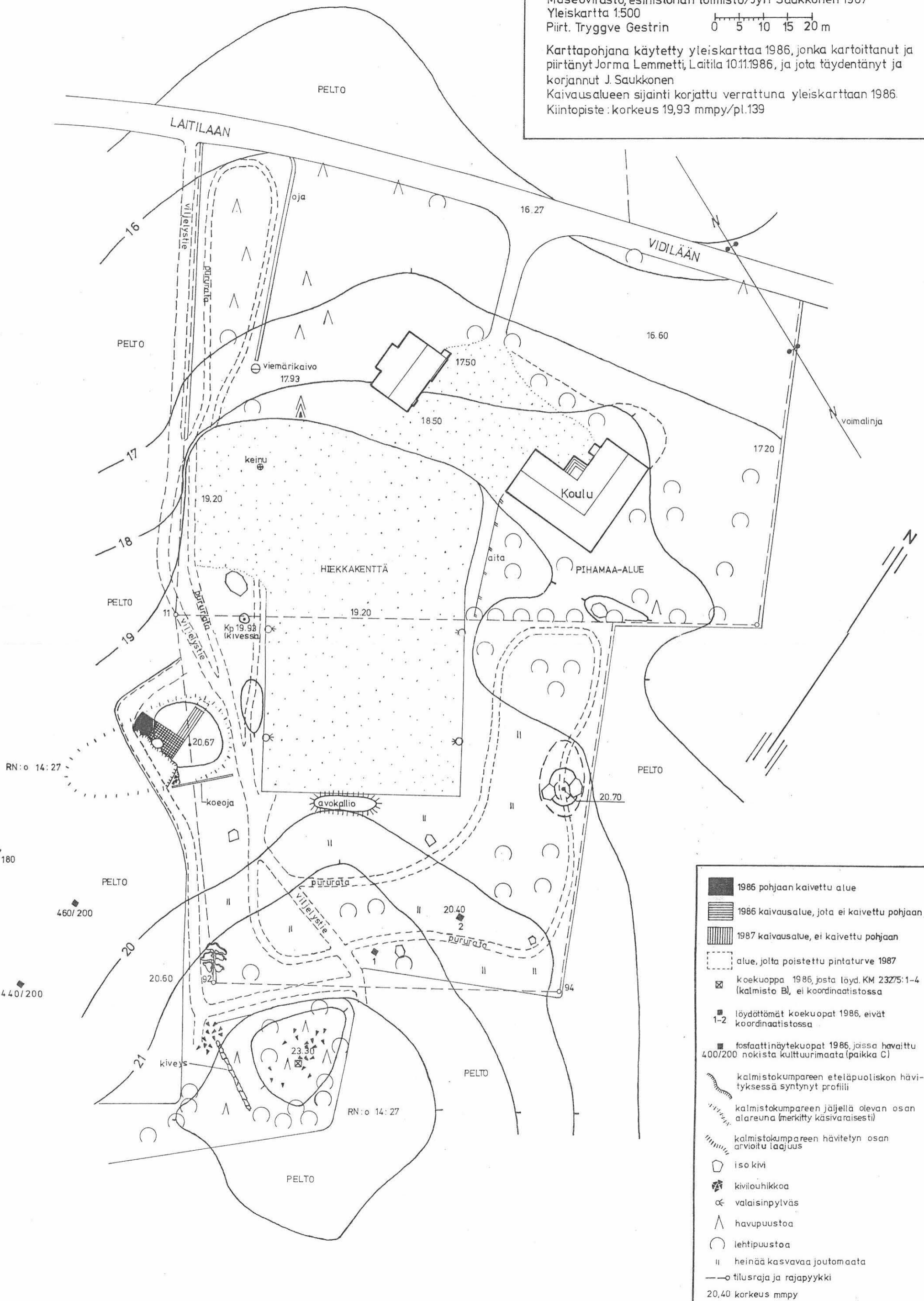
Piirt. Tryggve Gestrin

0 5 10 15 20 m

Karttapohjana käytetty yleiskarttaa 1986, jonka kartoittanut ja piirtänyt Jorma Lemmetti, Laitila 10.11.1986, ja jota täydentänyt ja korjannut J. Saukkonen

Kaivausalueen sijainti korjattu verrattuna yleiskarttaan 1986.

Kiintopiste: korkeus 19,93 mmpy/pl.139

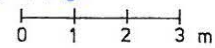
- 1986 pohjaan kaivettu alue
 - 1986 kaivausalue, jota ei kaivettu pohjaan
 - 1987 kaivausalue, ei kaivettu pohjaan
 - alue, jolta poistettu pintaturve 1987
 - koekuoppa 1986, josta löyd. KM 23275:1-4 (kalmisto B), ei koordinaatistossa
 - löydöttömät koekuopat 1986, eivät koordinaatistossa
 - fosfaattinäytekuopat 1986, joissa havaittu 400/200 nokista kulttuurimaata (paikka C)
 - kalmistokumpareen eteläpuoliskon hävityksessä syntynyt profiili
 - kalmistokumpareen jäljellä olevan osan alareuna (merkitty käsivarisesti)
 - kalmistokumpareen hävitetyn osan arvioitu laajuus
 - iso kivi
 - kivilouhikkoa
 - valaisinpylväs
 - havupuustoa
 - lehtipuustoa
 - heinää kasvavaa joutomaata
 - tilusraja ja rajapyykki
- 20,40 korkeus mmpy

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI

Museovirasto, esihistorian
toimisto/Jyri Saukkonen 1987

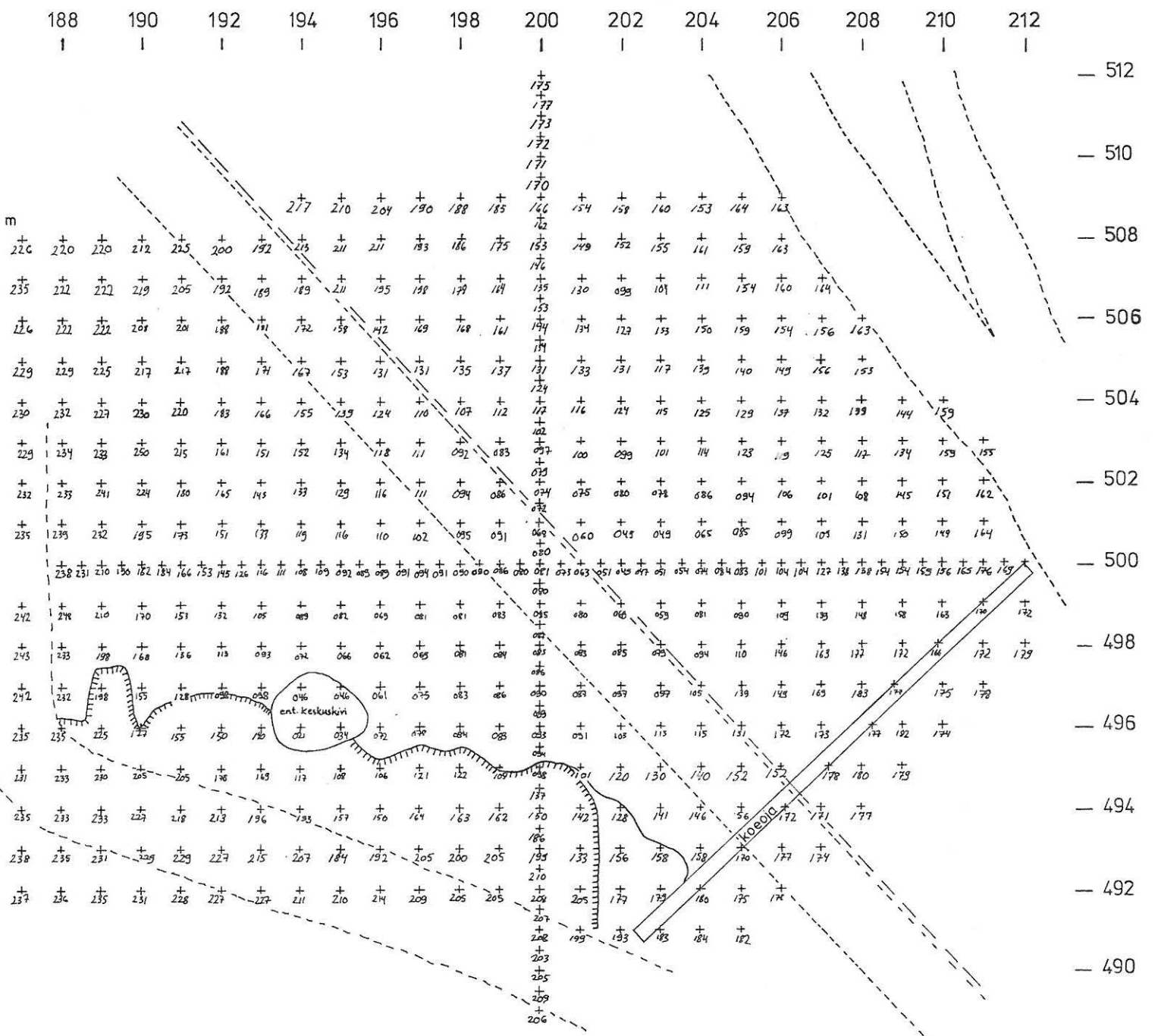
PINTAVAAITUSKARTTA 1:100
KP.PL. 139-19,93 mmpy
PIIRT. Trygve Gestrin

PIENENNÖS

KARTTAPOHJANA KÄYTETTY VUODEN 1986
PINTAVAAITUSKARTTAA, JOTA TÄYDENNETTY
JA KORJATTU.

- kalmistokumpareta raivattaessa
syntyneen leikkauksen reuna
- tilusraja
- tilustie, pururata

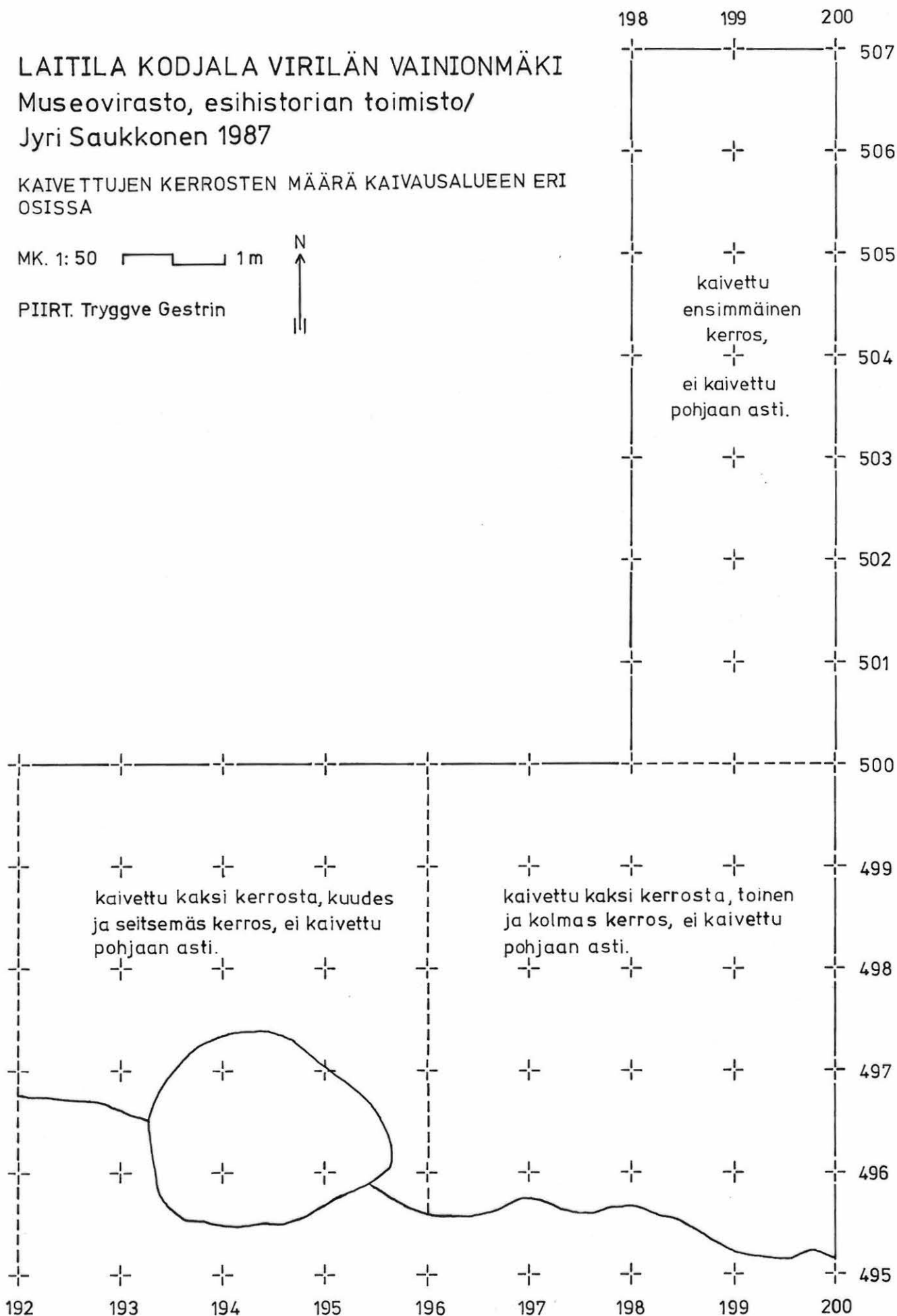

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
 Museovirasto, esihistorian toimisto/
 Jyri Saukkonen 1987

KAIVETTUJEN KERROSTEN MÄÄRÄ KAIVAUSALUEEN ERI
 OSISSA

MK. 1: 50 1 m

PIIRT. Tryggve Gestrin

LAITILA KODJALA VIRILÄN
VAINIONMÄKI, kalmisto A
Museovirasto, esihistorian
toimisto/Jyri Saukkonen 1987

RUUDUT 495-499/196-199, 500-506/198-199
TASO 1

MK. 1:50 1m

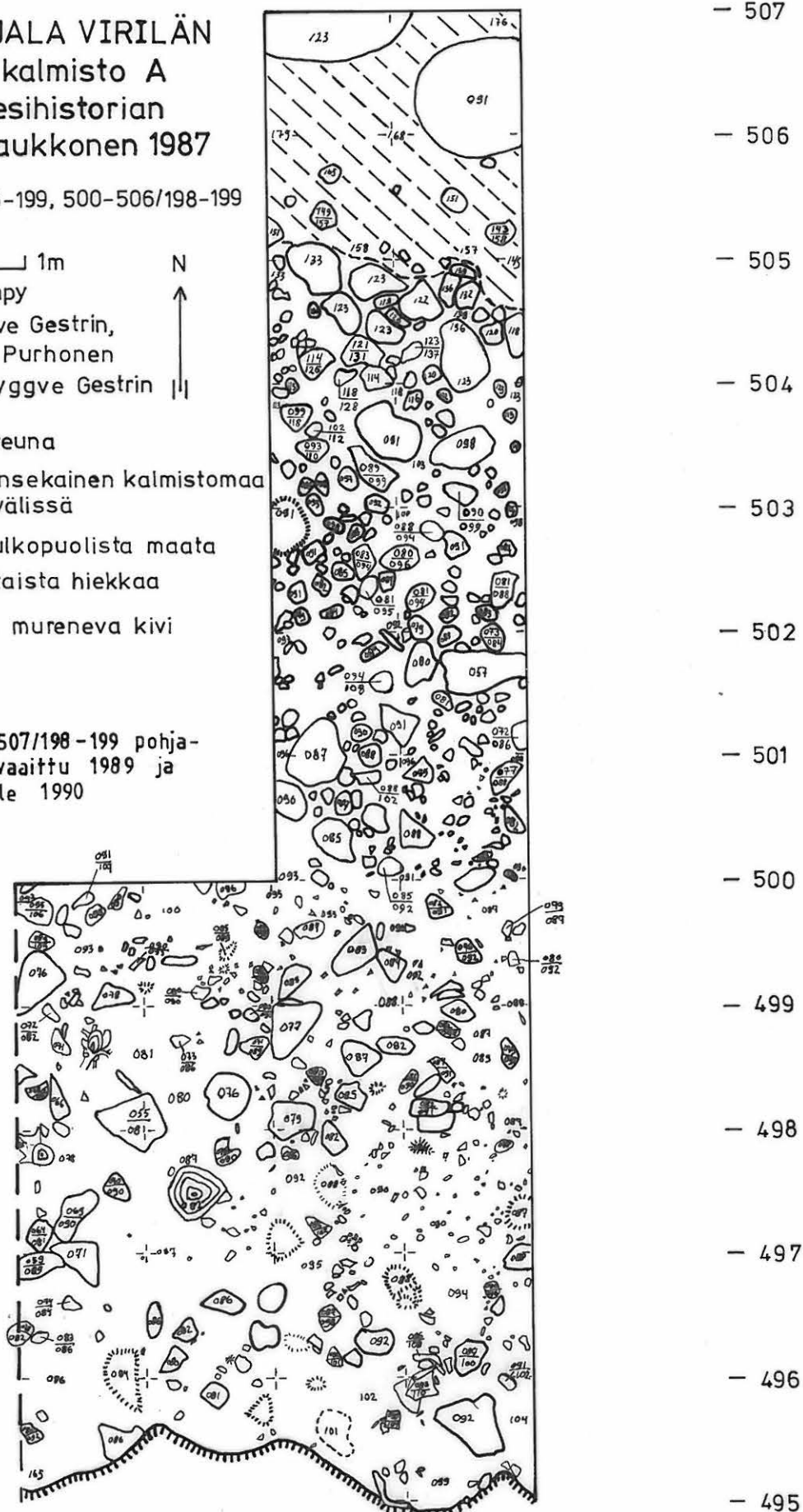
KP. PL. 139=19,93 mmpy

KENTTÄPIIRT. Tryggve Gestrin,
Paula Purhonen

PUHTAAKSIPIIRT. Tryggve Gestrin

- kalmiston reuna
- tumma noensekainen kalmistomaan
kiveyksen välissä
- kalmiston ulkopuolista maata
vaaleankeltaista hiekkaa
- luontaisesti mureneva kivi
- kanto

Ruutujen 500-507/198-199 pohja-
vaaitusluvut vaaittu 1989 ja
lisätty kartalle 1990

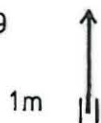

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

RUUDUT 495-499/196-199

TASO 2

MK. 1:50

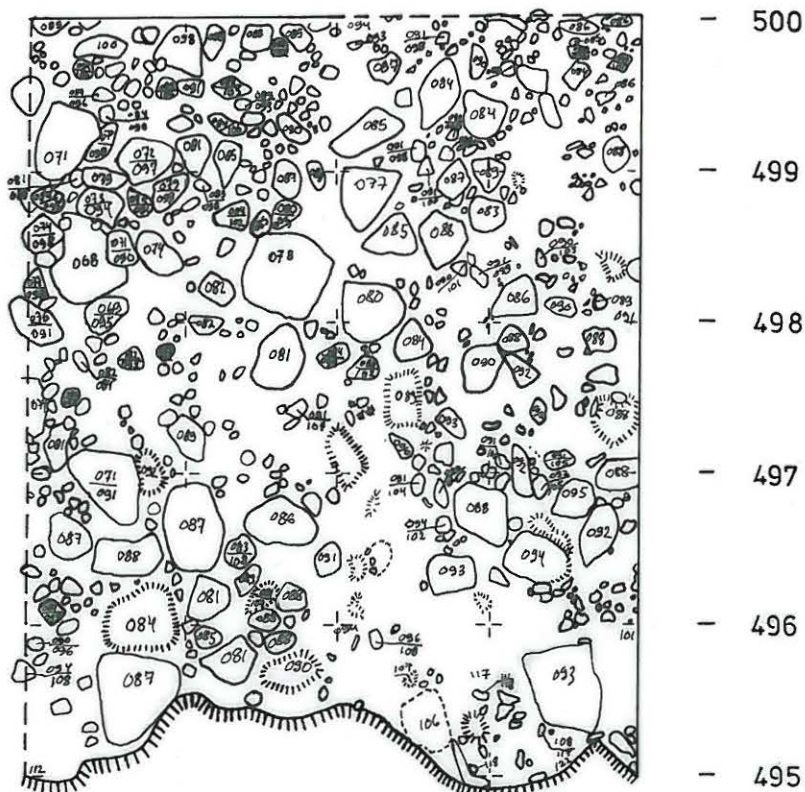
KP.PL. 139=19,93 mmpy

KENTTÄPIIRT. PAULA PURHONEN, TUULA HEIKKURINEN-MONTELL

PUHTAAKSIPIIRT. TRYGGVE GESTRIN

- tumma noensekainen kalmistomaa kiveyksen välissä
- vaaleankeltaista hiekkaa
- luontaisesti mureneva kivi
- hiiltä

196 197 198 199 200

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

RUUDUT 495-499/196-199

TASO 3

MK. 1:50 1m

KP.PL. 139=19,93 mmpy.

KENTTÄPIIRT. PAULA PURHONEN, TUULA HEIKKURINEN-MONTELL

PUHTAAKSIPIIRT. TRYGGVE GESTRIN

tumma noensekainen kalmistomaa kiveyksen välissä

vaaleankeltaista hiekkaa

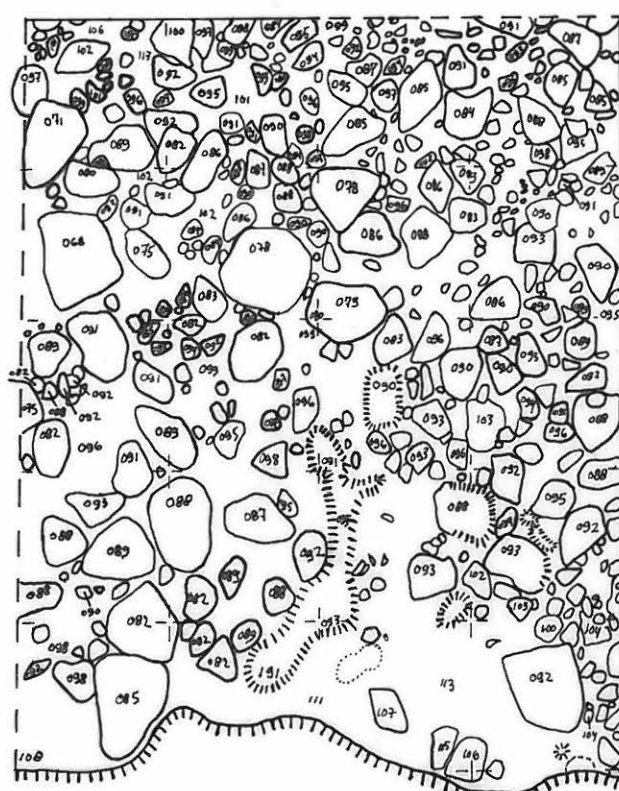

ruskeaa hiekkaa

luontaisesti mureneva kivi

196 197 198 199 200
 | | | | |

— 500

— 499

— 498

— 497

— 496

— 495

LAITILA KODJALA VIRILÄNVAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

RUUDUT 495-499/192-196

TASO 5

MK. 1: 50 1 m

KP. PL. 139= 19,93 mmpy

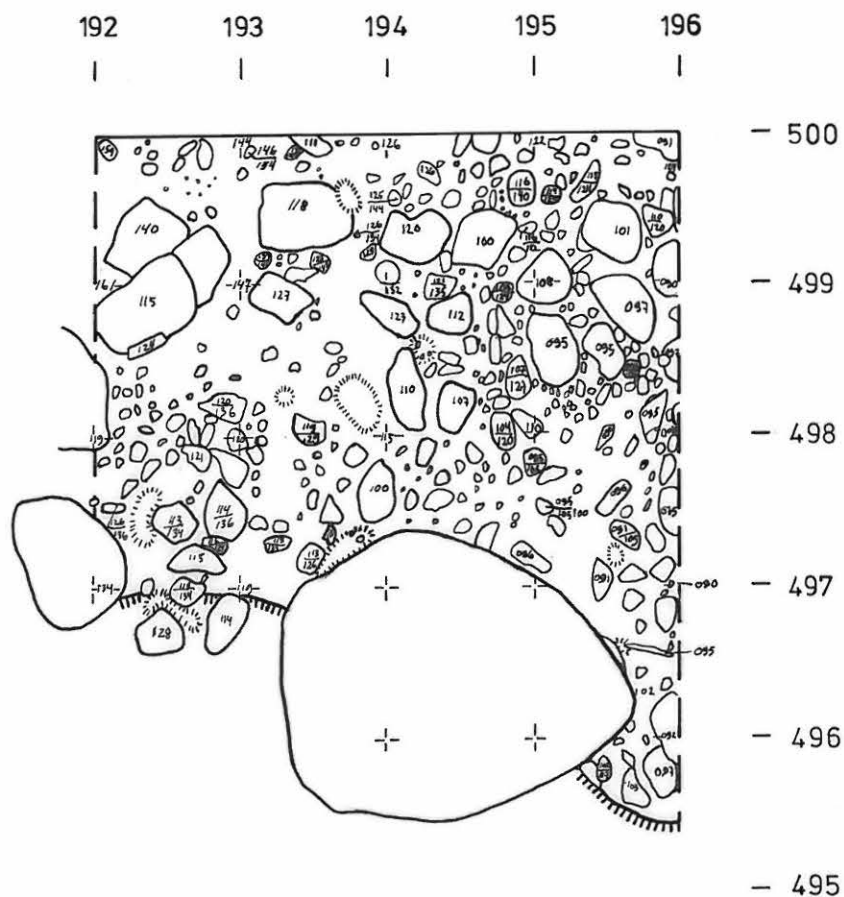
PIIRT. TRYGGVE GESTRIN

tumma noensekainen kalmistomaa kiveyksen välissä

luontaisesti mureneva kivi

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

RUUDUT 495 - 499/192-195

TASO 6

MK. 1:50 1 m

KP. PL. 139 = 19,93 mmpy

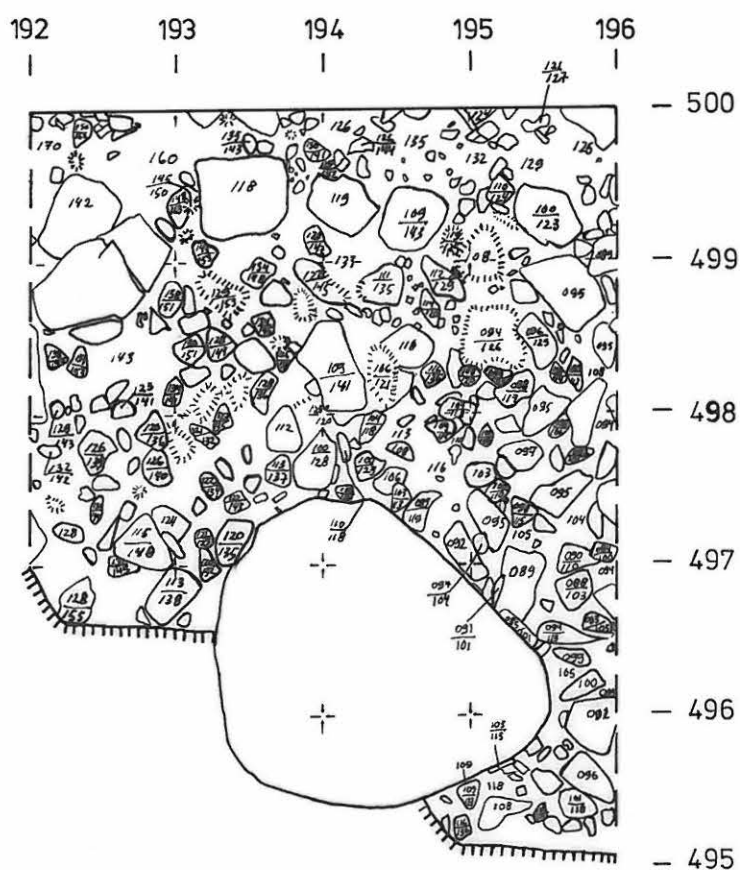
PIIRT. Tryggve Gestrin

tumma noensekainen kalmistomaa kiveyksen välissä

luontaisesti mureneva kivi

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

MIEKKA KM 23593:31 JA KILVENKUPURA 23593:32 IN SITU RUUDUISSA 495/198-199
 VAIHE1 (vastaa lähinnä ympäröivän kaivausalueen tasoa 2)

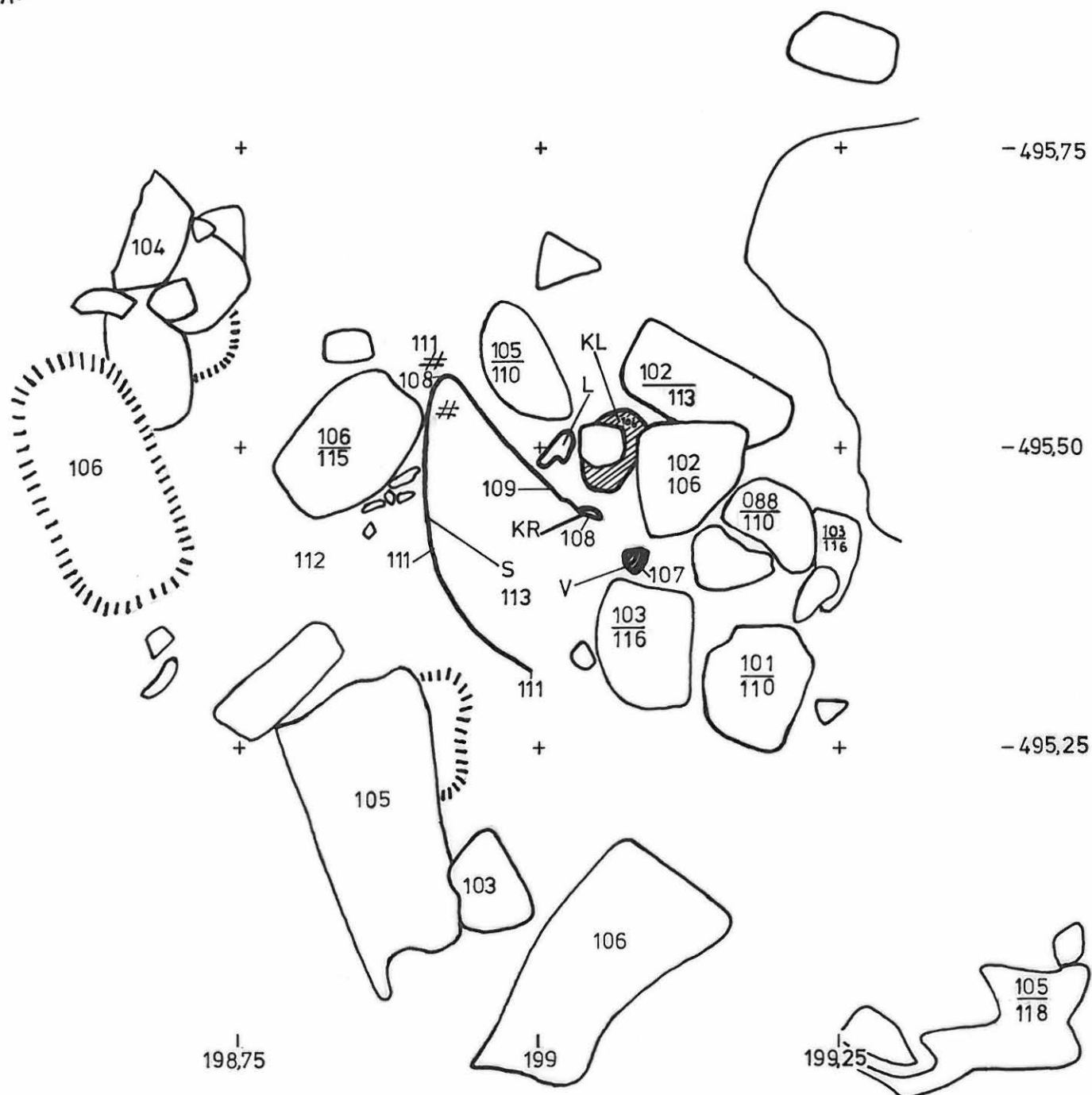
MK. 1:5 10 cm

N

KP. PL. 139=19,93 mmpy

PIIRT. Tryggve Gestrin

- S säilä
 V väistimen pää
 KL kilvenkupuran laki ja kylkeä
 KR kilvenkupuran reuna
 L iso pala palanutta luuta
 # hiiltä
 luontaisesti mureneva kivi

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1987

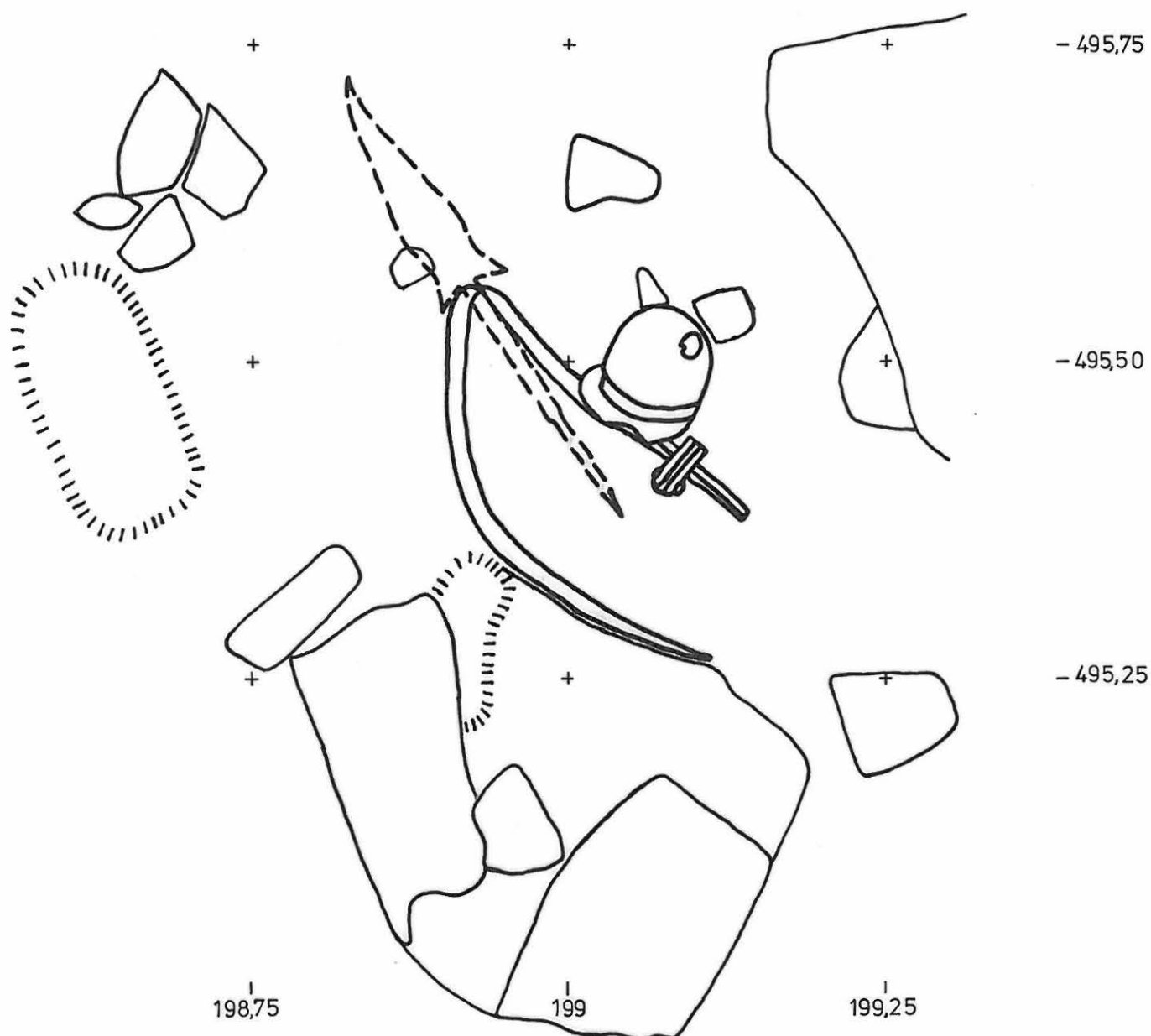
MIEKKA KM23593:31 JA KILVENKUPURA 23593:32 IN SITU SEKÄ MIEKAN YLÄPUOLELLA OLLEEN
 ANGON 23593:30:n SIJAINTI RUUDUISSA 495/198-199

VAIHE 2 (vastaa lähinnä ympäröivän kaivausalueen taso 3)

MK 1:5 10 cm

PIIRT. Tryggve Gestrin

 luontaisesti mureneva
 kivi

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto/Jyri Saukkonen 1987

VEITSI KM 23593: 82 IN SITU RUUDUSSA 497/199 JA PUTKIKEIHÄÄNKÄRJEN 23593:78
 SIJAINTI RUUDUISSA 497/198-199

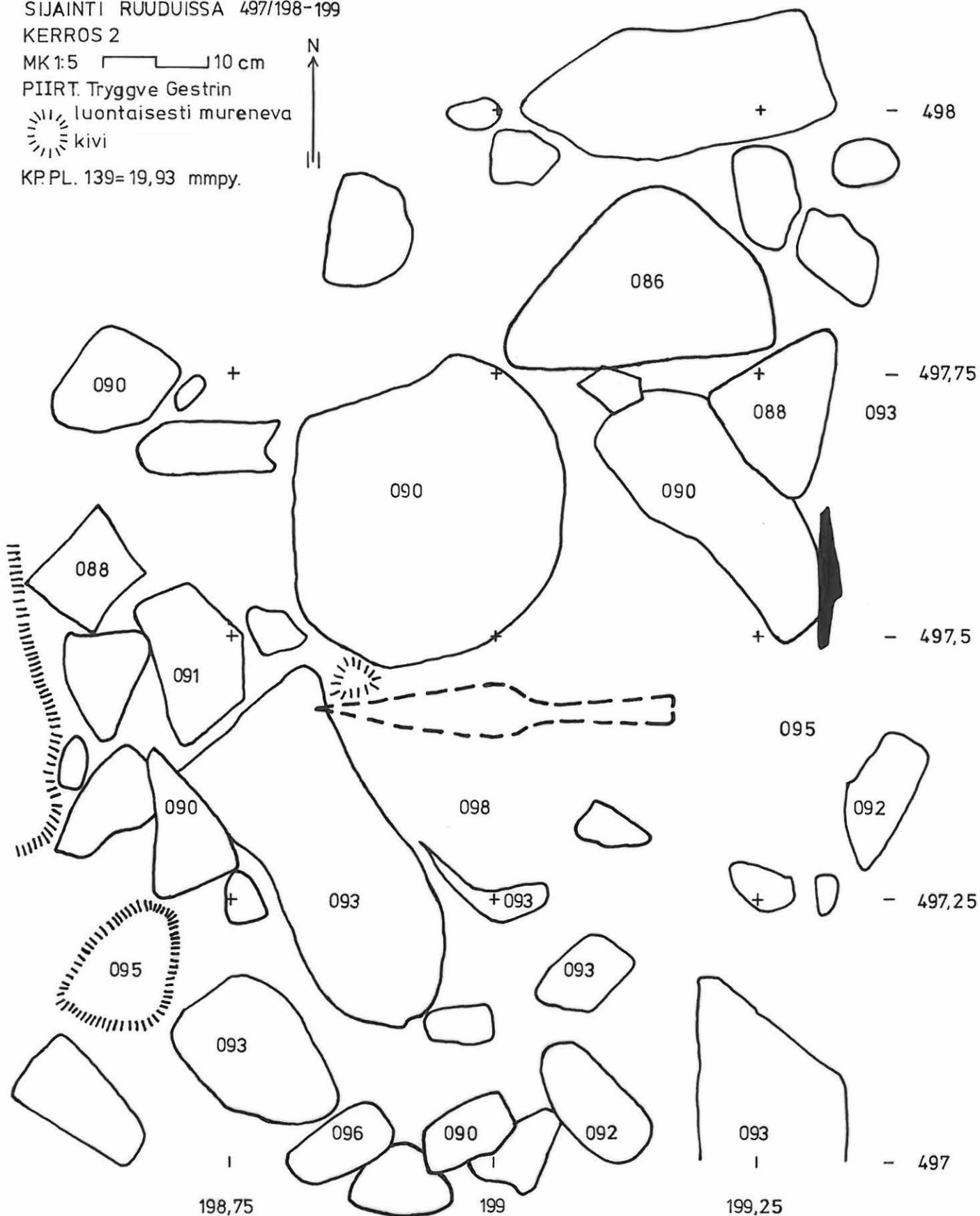
KERROS 2

MK 1:5 10 cm

PIIRT. Tryggve Gestrin

 luontaisesti mureneva
 kivi

KP.PL. 139= 19,93 mmpy.

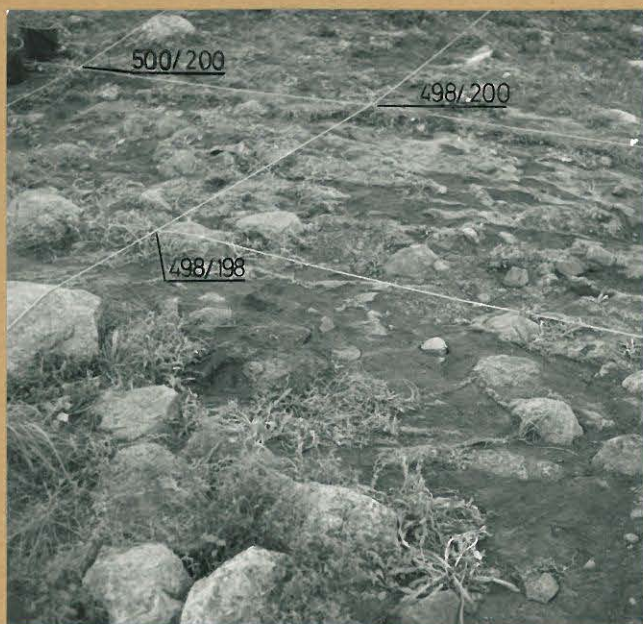
LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69063

F 69064

Kuva 1. Kaivausaluetta peitettynä vuoden 1986 kaivauksen päätteeksi pannulla muovilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 1.6.87.

F 69066

Kuva 2. Taso 1 vuonna 1986 pannun muovin poiston jälkeen. Kuva länsilounaasta, ent. keskuskiveltä. Foto: J. Saukkonen 2.6.87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69070

Kuva 3. Kaivauspaikka itäkaakosta. Vasemmalla seulomassa tutkija Anna-Liisa Hirviluoto. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69071

Kuva 4. Kaivauspaikka lounaasta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69073

F 69074

F 69075

Kuva 5. Kaivauspaikka pohjoisluoteesta. Kuvassa kaivajat Terhi Nurmi (vas.) ja Tapio Tamminen sekä piirtäjä Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen 12.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69078

F 69076

F 69077

Kuva 6. Kaivauspaikka koillisesta. Kuvassa piirtäjä Tryggve Gestrin (vas.), kaivaja Mika Aattonen, tutkija Anna-Liisa Hirviluoto ja kaivaja Matti Mikkola. Foto: J. Saukkonen 3.6.-87.

Kuva 7. Kalmistokumpareen laki ja vuonna 1986 pohjaan kaivettu osa kaivausaluetta (etualalla) lännestä. Kuvassa kaivaja Tapio Tamminen (vas.) ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69072

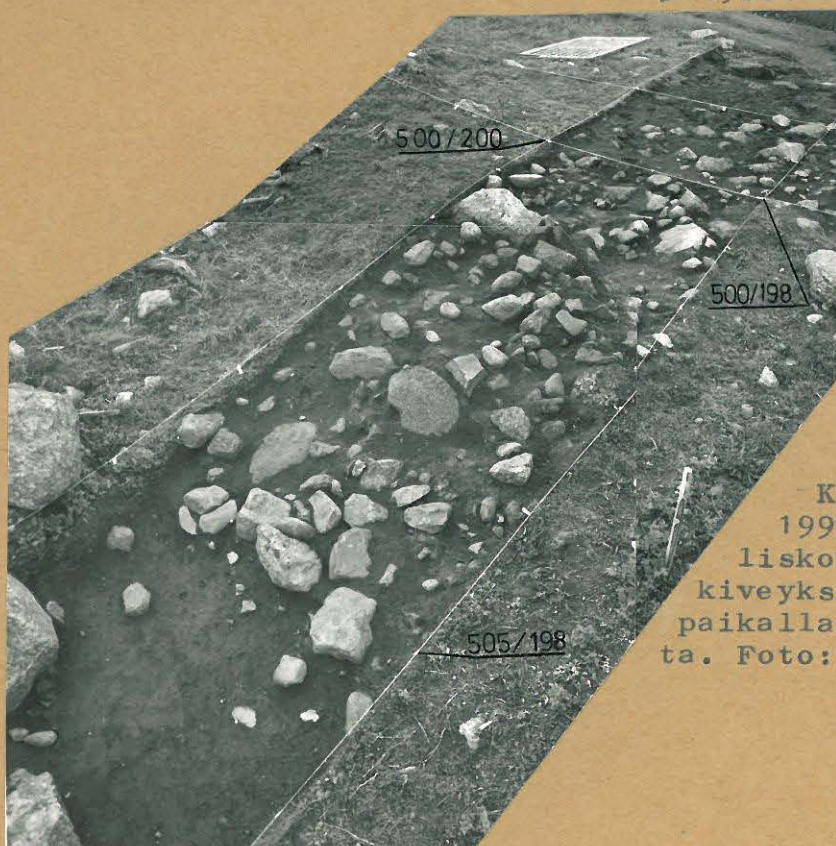
LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 8. Ruudut 500-503/198-199
turpeen poiston jälkeen. Kuva
etelästä. Foto: J. Saukkonen
2.6.-87.

F 69079

F 69082

Kuva 9. Ruudut 500-506/198-
199 tasossa 1. Kuvan vas. puo-
liskolla erottuu hyvin kalmisto-
kiveyksen reuna, johon kalmisto-
paikalla rajoittuu. Kuva luotees-
ta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

F 69165

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 10. Kalmistokiveyksen reuna, joka on myös kuvassa 9, kaakosta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

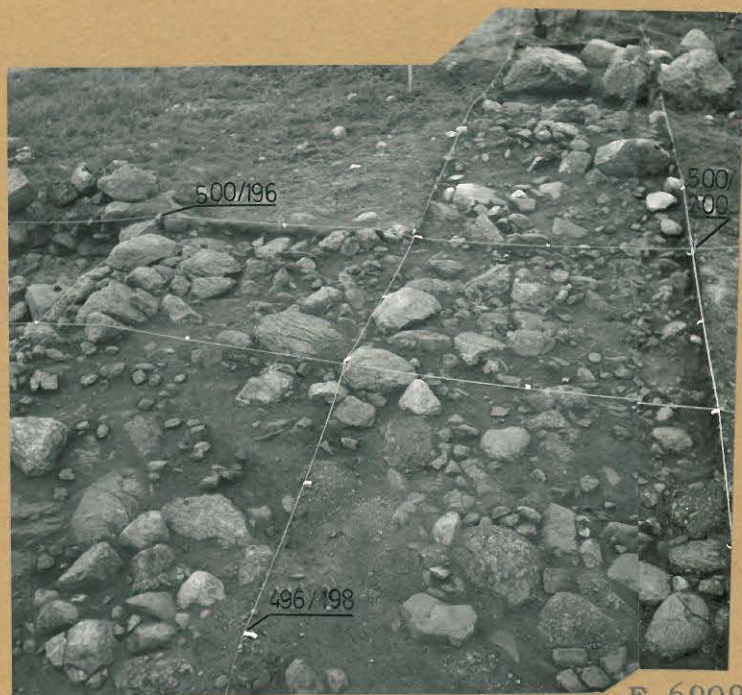
F 69084

F 69085-087 ja
69171

Kuva 11. Ruudut 495-499/196-199 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 12. Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2 ja 500-503/198-199 tasossa 1. Kuva eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.

F 69092

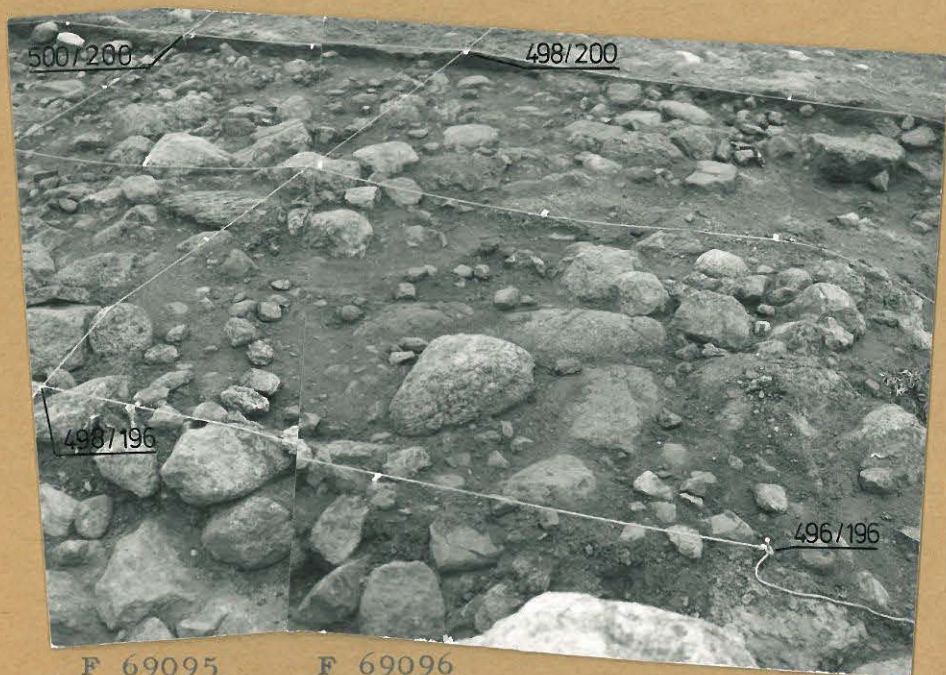
F 69093

F 69094, 69131
ja 69132

Kuva 13. Ruudut 495-499/196-199 tasossa 2; asehauta KM 23593:30-39 ruuduissa 495/198-199 (kuvan yläosassa) kaivettu kuitenkin pois, joten ko. paikka tasoa 2 alempana. Kuva pohjoiskoillisesta. Foto: J. Saukkonen 11.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 14. Ruudut 495-499/
196-199 tasossa 2; asehauta
KM 23593:30-39 ruuduissa
495/198-199 (kuvan oik.
laidassa) kaivettu kuitenkin
pois, joten ko. paikka
tasoa 2 alempana. Kuva länsi-
lounaasta, ent. keskuskiveltä,
jonka itäpää on kuvan
alaosassa. Foto: J. Saukkonen
11.6.-87.

Kuva 15. Ruudut 495-499/
196-199 tasossa 3. Kuva
etelästä. Foto: J. Saukkonen
17.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69101

F 69100

Kuva 16. Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3. Kuvan keskustan yläpuolella ent. keskuskivi. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.

F 69103-106

Kuva 17. Ruudut 495-499/196-199 tasossa 3 (vas. puoli) ja ruudut 495-499/192-195 tasossa 7 (oik. puoli). Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 18. Ruudut 495-499/192-195
tasossa 6. Kuva pohjoisesta.
Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

F 69083

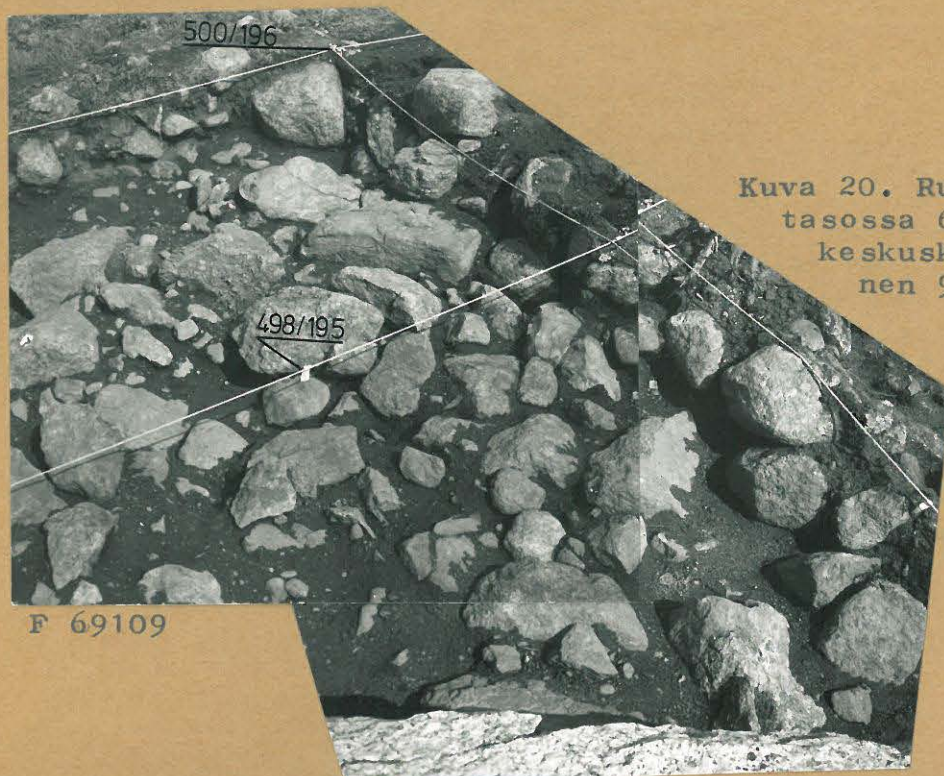

F 69134

F 69135

Kuva 19. Ruudut 495-499/192-195 tasossa 6.
Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.

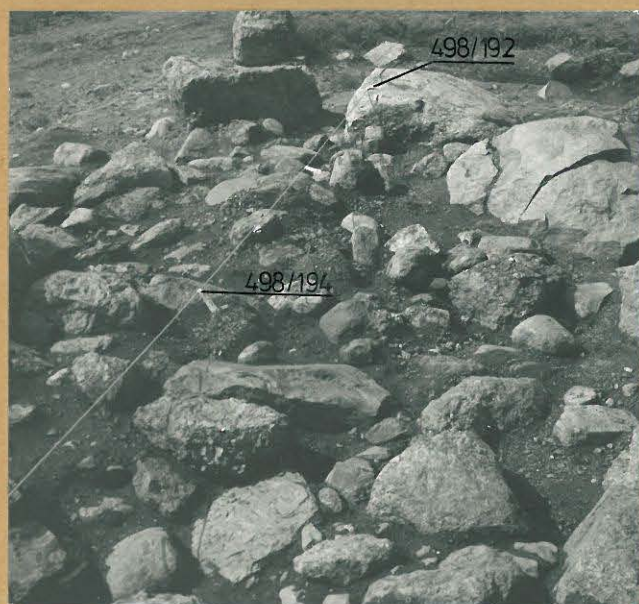
LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69109

F 69110

Kuva 20. Ruudut 497-499/194-195
tasossa 6. Kuva lounaasta, ent.
keskuskiveltä. Foto: J. Saukko-
nen 9.6.-87.

F 69111

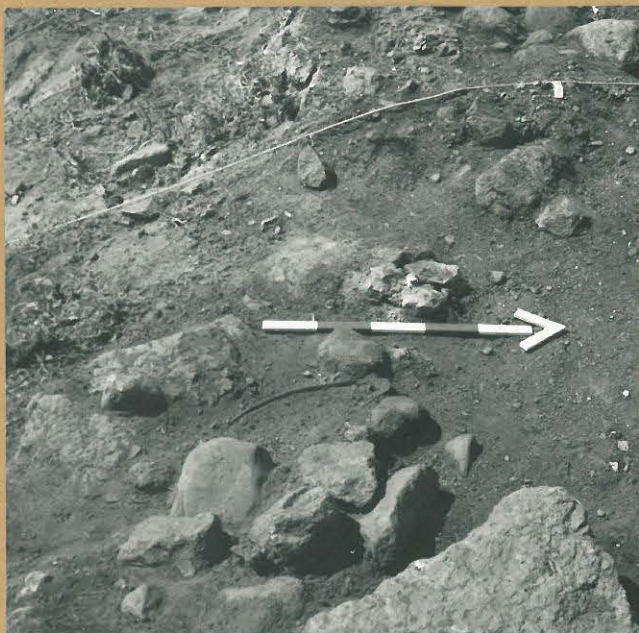
Kuva 21. Ruudut 495-499/192-195
tasossa 6. Kuva itäkoillisesta.
Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.

F 69108

Kuva 22. Ruudut 497-499/192-195
tasossa 7. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 17.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69113

Kuva 23. Miekka KM 23593:31 in situ ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

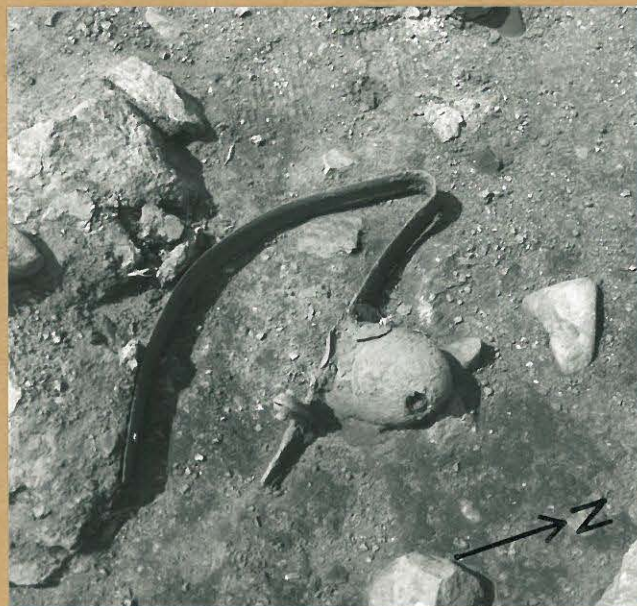
F 69112

Kuva 24. Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ ruuduissa 495/198-199. S= säilä, V= väistimen pää, KL= kilvenkupuran laki ja kylkeä, KR= kilvenkupuran reuna, L= isopala palanutta luuta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

F 69120

Kuva 25. Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69117

Kuva 26. Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaivettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69118

Kuva 27. Miekka KM 23593:31 ja kilvenkupura 23593:32 in situ, täysin esiinkaijettuina, ruuduissa 495/198-199. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69127

Kuva 28. Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa (K) 23593:32 kaivetaan esiin. Kaivajat: vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas. ylhäällä) sekä konservaattorit Leena Tomanterä (vas. alhaalla) ja Tuula Auer. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69156

Kuva 29. Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 (näkyttömässä käden takana) kaivetaan esiin. Kaivajat: konservaattori Leena Tomanterä (vas.), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen ja konservaattori Tuula Auer. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69124

Kuva 30. Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa (K) 23593:32 kaivetaan esiin. Kaivajat: konservaattorit Tuula Auer (vas.) ja Leena Tomanterä sekä vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69125

Kuva 31. Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 (lastan ja pensselin välissä) kaivetaan esiin. Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87

F 69128

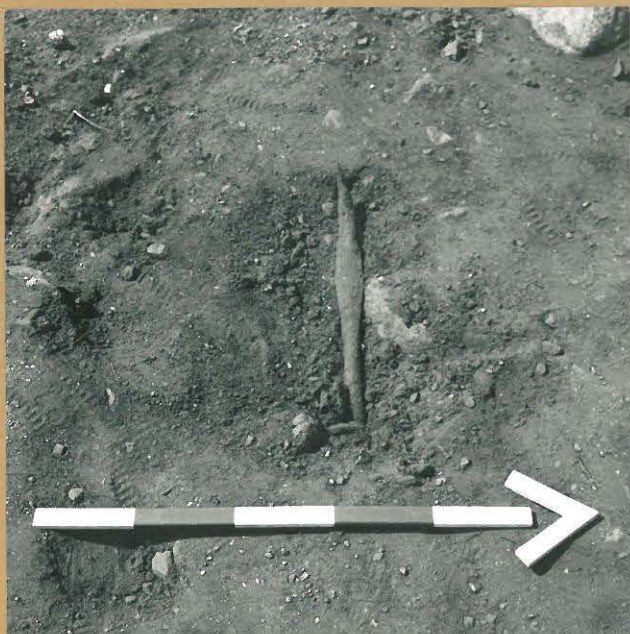
Kuva 32. Miekkaa KM 23593:31 ja kilvenkupuraa 23593:32 kaivetaan esiin. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69130

Kuva 33. Konservaattori Tuula Auer puhdistaa kilvenkupuraa KM 23593:32 heti sen jälkeen kun tämä on otettu ylös maasta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

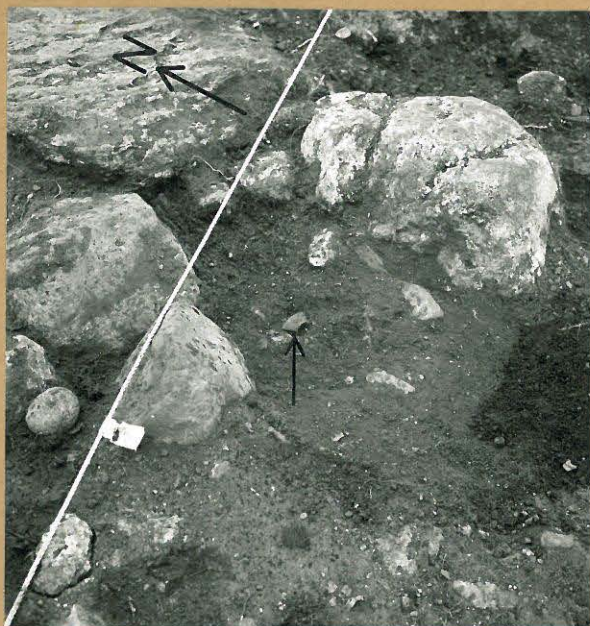
F 69133

Kuva 34. Putkikeihäänkärki KM 23593:78 löytöpaikallaan, ruudussa 497/199, 2. kerroksessa, siinä asennossa kuin kärki oli löydettäessä (mutta ei kuitenkaan in situ). Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

F 69136

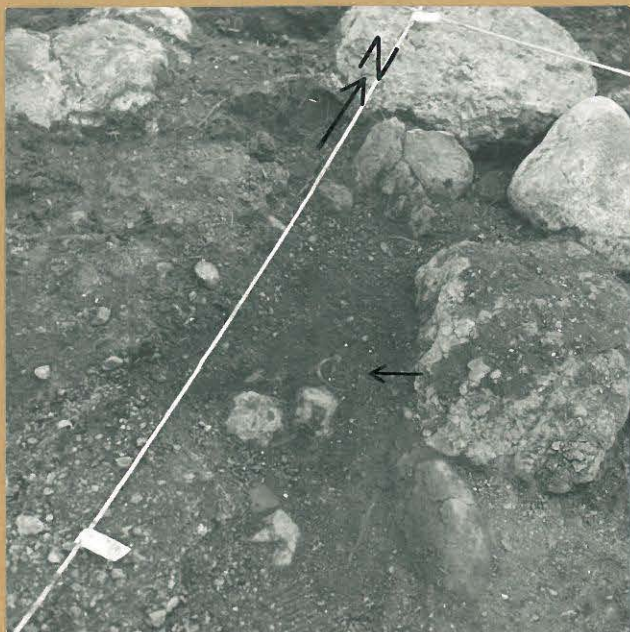
Kuva 35. Veitsi KM 23593:82 in situ ruudussa 497/199, 2. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 9.6.-87.

F 69144

Kuva 36. Miekan kahvan hela KM 23593:155 löytöpaikallaan, ruudussa 497/197, 3. kerroksessa, siinä asennossa kuin hela oli löydettäessä (mutta ei kuitenkaan in situ). Kuva länsilounaasta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69139

Kuva 37. Kuolaimet KM 23593:160 (nuoli) in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

F 69147

Kuva 38. Kuolaimet KM 23593:160 in situ ruudussa 497/198, 3. kerroksessa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

F 69142

Kuva 39. Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

F 69141

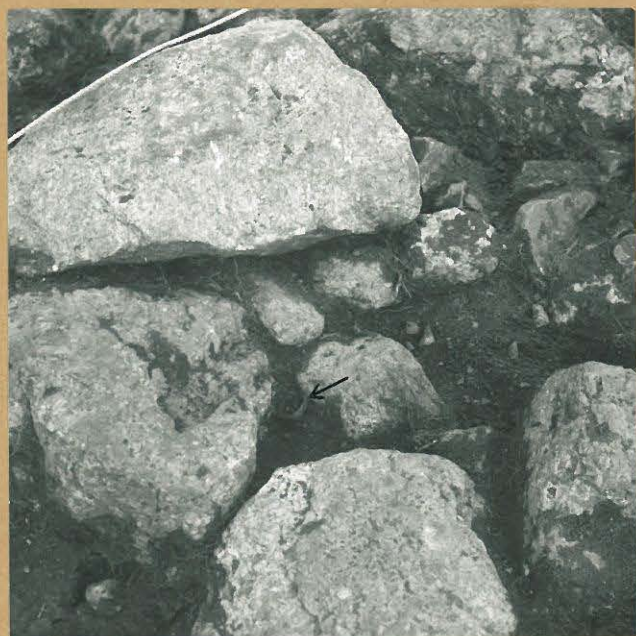
Kuva 40. Veitsi KM 23593:156 ja kuolaimet 23593:160 in situ ruuduissa 497/197 ja 497/198, 3. kerroksessa. Foto: J. Saukkonen 16.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

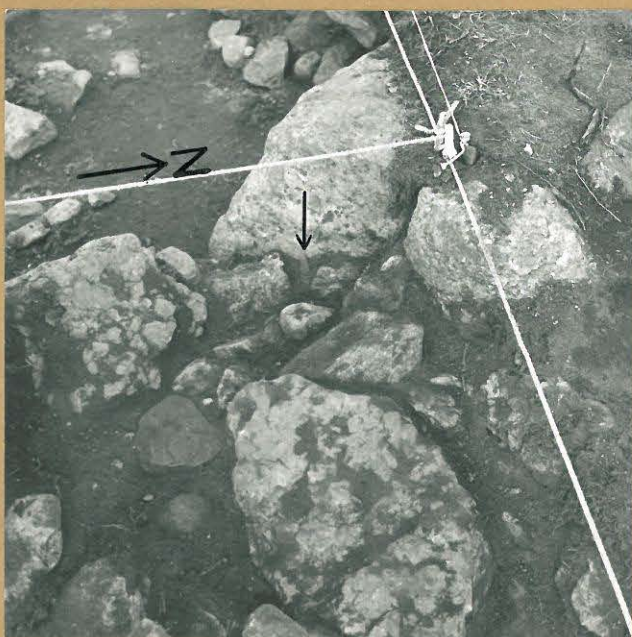
F 69148

Kuva 41. Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma (nuoli) KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

F 69146

Kuva 42. Koverankuperan pronssirannerenkaan katkelma (nuoli) KM 23593:176 (osa löytökeskittymää) in situ ruudussa 498/198, 3. kerroksessa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

F 69150

Kuva 43. Veitsi (nuoli) KM 23593:193 in situ ruudussa 499/196, 3. kerroksessa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69151

Kuva 44. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Terhi Nurmi (vas.), vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (keskellä edessä), piirtäjä Tryggve Gestrin (keskellä takana) ja kaivaja Tapio Tamminen. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

F 69138

Kuva 45. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas.), kaivaja Heli Damberg ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69174

Kuva 46. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivaja Heli Damberg (vas. edessä), tutkija Tuula Heikkuri-Montell (vas. takana), kaivaja Tapio Tamminen ja piirtäjä Tryggve Gestrin. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69154

Kuva 47. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen (vas.) ja kaivaja Heli Damberg. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 10.6.-87.

F 69168

Kuva 48. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa kaivajat Tapio Tamminen (vas.) ja Mika Aattonen sekä tutkija Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69158

Kuva 49. Kaivaustyö käynnissä. Kuvassa vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen ja kaivaja Matti Mikkola (oik.). Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

F 69160

Kuva 50. Vs. toimistopäällikkö Paula Purhonen seuloa. Foto: J. Saukkonen 8.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69152

Kuva 51. Tutkija Tuula Heikkurinen-Montell piirtää. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

F 69164

Kuva 52. Arkistonhoitaja Leena Söyrinki-Harmo vaaitustyössä. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69166

Kuva 53. Piirtäjä Tryggve Gestrin työssään. Foto: J. Saukkonen 5.6.-87.

F 69169

Kuva 54. Piirtäjä Tryggve Gestrin valokuvaustelineellä. Foto: J. Saukkonen 4.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

Kuva 55. Yleisradion kuvausryhmä kuvaamassa kaivausta television Prisma-ohjelmaan. Kyykyssä edessä: kaivajat Terhi Nurmi (vas.) ja Heli Damberg sekä tutkija Tuula Heikkurinen-Montell. Keskellä seisomassa toimittaja Maija Typpi. Foto: J. Saukkonen 15.6.-87.

F 69173

F 69180

F 69179

Kuva 56. Kaivausalue muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87.

LAITILA Kodjala
Virilän Vainionmäki
kalmisto A 1987

F 69178

F 69177 F 69176

Kuva 57. Kaivausalue muovilla peitettynä kaivauksen päätyttyä.
Kuva etelästä. Foto: J. Saukkonen 18.6.-87.

Esik. 1770 61/29.3.1988

Konservointikertomus

Laitila, Kodjala 1987

Kesällä 1987 Laitilan Kodjalan Virilänmäen polttokalmistosta kaivettu esineistö (päänumero 23593) konservoitiin 22.6-10.7.1987 Kansallismuseon kemian laboratoriossa.

Helmet: löydöt 14 ja 19

Konservointitoimenpiteet: mekaaninen puhdistus ja pesu.

Pronssiesineet:

Konservointitoimenpiteet: kaikki esineet puhdistettiin mekaanisesti, stabiloitiin benzotriazolilla (1% vedessä) sekä suojattiin paraloid B 72:lla (10% tolueenissä).

Huom: Löytö 28: Miekan väistimen ylä- ja alaosan koristekuvion urissa kultaus, keskiosassa hopeaa. Näytteeksi väistimen sisältä saatiin hieman palanutta puuta, mikä riittänee analysoitavaksi.

Löytö 49: pronssiketjusta löytynyt tekstiili vielä analysoimatta.

Löytö 50: pronssisen reunahelman sisältä otettu näyte analysoimatta.

Löytö 51: miekan kahvan helassa kultaus ja sivuilla koristekuvioitua hopeaa, jäljellä on myös 4 punaista almandiiniä sekä yhdestä kuopasta, josta kivi on irronnut, on säilynyt hopeinenrasteroitu levy.

Rautaesineet:

Konservointitoimenpiteet: kaikki esineet puhdistettiin mekaanisesti, korroosio poistettiin joko elektrolyyttisesti tai kemiallisesti, osa stabiloitiin pelkästään vedessä keittämällä riippuen esineen kunnosta. Esineet suojattiin parafiinilla.

Tuon: Löydöt 17 ango, 23 keihäänkärki ja 28 miekan säilä ovat suojatut LPS 1:llä, koska isoa parafiiniallasta ei voitu käyttää. Miekan säilässä nähtävissä damaskointi.

Löytöjä ei myöskään voitu röntgenkuvata.

Helsingissä 10.7.1987

Tuula Auer
tutkija